

Landbrukets utviklingsfond

Årsrapport 2021
v 1.1

Rapport nr. 22/3-24
06.04.2022

Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

Rapport: **Årsrapport 2021 for Landbrukets utviklingsfond**

Dato: **06.04.2022**

Ansvarlig: **Landbruksdirektoratet v/Seksjon arkiv og regnskap**

Bidragstere: **ARA og ALP**

Rapport-nr.: **22/3-24**

Forsidebilde: **Landbruksdirektoratet**

Bakgrunn for å oversende en ny versjon 1.1 av årsrapporten for 2021

Årsrapport for Landbrukets utviklingsfond 2021 ble sendt til LMD og publisert på Landbruksdirektoratets nettsider 15.mars 2022.

I et møte mellom LMD og Landbruksdirektoratet 28. mars 2022 ble det gitt tilbakemelding på at årsrapporten bør fremstille inndratte midler i 2021 på en mer tydelig måte.

Etter at regnskapet til fondet var ferdig revidert av Riksrevisjonen 01.april 2022 kom Riksrevisjonen med noen merknader til presentasjonen av oppstillingen av fondsregnskapet.

På bakgrunn av tilbakemeldinger fra LMD og Riksrevisjonen har vi oppdatert årsrapporten 2021 med følgende punkter:

- Tabell 3.2 er utvidet med en ekstra kolonne som viser inndratte midler 2021.
- I tabell 2.5 har det blitt oppdaget en skrivefeil fra årsrapporten for 2020 som gjelder ansvar i 2019. Dette er rettet i denne versjonen.
- I kapittel 6 er prinsippnoten utvidet med en forklaring av koblingen mellom regnskapet til Landbrukets utviklingsfond og Innovasjon Norge.
- Noteopplysningene til fondsregnskapet er utvidet med en egen note 11 som omtaler opptjent fondskapital, fondets ansvar og andel ansvar av fondskapital.
- Note 1, 3, 7 og 8 til fondsregnskapet er utvidet med forklaring av koblingen til Innovasjon Norge.

Denne versjonen erstatter tidligere oversendt versjon av årsrapporten til Landbrukets utviklingsfond.

1	Leders beretning	5
2	Introduksjon til fondet og hovedtall	7
2.1	Landbrukets utviklingsfond (LUF)	7
2.2	Organisasjon og ledelse	7
2.3	Innovasjon Norge	8
2.4	Stiftelsen Norsk Mat	8
2.5	Utvalgte hovedtall	8
2.6	Fondskapital	9
2.7	Utbetalt i 2021 i forhold til prognose 2021	9
2.8	Landbrukets utviklingsfonds ansvar per 31.12.21	11
3	Årets aktiviteter og resultater	13
3.1	Innvilgningsrammer for 2021	13
3.2	Innvilgede tilskudd 2021	14
3.3	Utbetalte tilskudd fra fondet i 2021	15
3.4	Bedriftsretta midler til investering og utvikling	16
3.5	Inn på tunet-løftet 2	17
3.6	Områderettet innsats	18
3.7	Nasjonale og regionale tilretteleggingsmidler	19
3.8	Rekruttering og kompetanse i landbruket	21
3.9	Forskningsmidler over jordbruksavtalen	26
3.10	Andre bevilgninger over LUF	28
3.11	PRESIS – presisjonsjordbruk i praksis	28
3.12	Stiftelsen Norsk Mat	29
3.13	Utviklingsprogrammet	30
3.14	Verdiskapningsprogram for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket	31
3.15	Skogbruk	31
3.16	Oppfølging av handlingsplan mot villsvin	35
3.17	Midler til konfliktforebyggende tiltak jordbruk/reindrift	35
3.18	Spesielle miljøtiltak i jordbruket - SMIL	36
3.19	Tilskudd til drenering	37
3.20	Tilskudd til tiltak i beiteområder	38
3.21	Handlingsplan for plantevernmidler	40
3.22	Klima og miljøprogram	41
3.23	Klimasmart landbruk	43
3.24	Biogass	43
3.25	Støtte til verdensarvområdene og utvalgte kulturlandskap	44
3.26	Utviklingstiltak innen økologisk jordbruk	46
3.27	Utsiktsrydding	47
3.28	Investeringsstøtte i landbruket	48
4	Styring og kontroll	49
4.1	Måloppnåelse	49
4.2	Overholdelse av lover og regler og effektiv ressursbruk	49
4.3	Internkontroll	49
5	Framtidsutsikter	50
5.1	Prognoser for fondet i perioden 2021 – 2022	50

5.2	Prognoser for likviditet for fondet i perioden 2021 – 2022	50
5.3	Prognose for fondet 2022 og 2023.....	51
6	Årsregnskap.....	52
6.1	Ledelseskommentar til årsregnskapet.....	52
6.2	Oppstilling av bevilgningsrapportering	54
6.3	Fondsregnskap med noter	55

1 Leders beretning

Landbrukets utviklingsfond (LUF) består av en rekke tiltak og virkemidler innen næringsutvikling, kompetanseheving og klima- og miljøtiltak som skal stimulere til utvikling i landbruksnæringen. Virkemidlene omfatter bla. tilskuddsordninger, utviklingsprogrammer og prosjekter som skal bidra til å styrke og bygge ut næringsgrunnlaget på landbrukseiendommer, samt skape tiltak innen landbruksnæringen.

Midlene tildeles fondet som administreres av Landbruksdirektoratet. Forvaltningen av virkemidlene i fondet er spredt på flere aktører. Aktørene er Innovasjon Norge, Stiftelsen Norsk Mat, statsforvalterne, kommunene og fylkeskommunene i tillegg til Landbruksdirektoratet. Landbruksdirektoratet har gode rutiner og samarbeider godt med de andre aktørene for å forvalte fondet på en best mulig måte.

Denne årsrapporten dekker det ansvaret som Landbruksdirektoratet har som administrator av fondet og viser fondets samlede årsregnskap, ansvar og prognoser. Det gis i tillegg en kort rapportering på status for virkemiddelbruken innenfor de enkelte ordningene det bevilges midler til i fondet, med unntak av virkemidlene forvaltet av Innovasjon Norge og Stiftelsen Norsk Mat, som rapporterer direkte til Landbruks- og matdepartementet på resultatet av de virkemidlene som de har forvaltningsansvaret for.

Fondsregnskapet for 2021 viser et negativt resultat på 205 mill. kroner og fondskapitalen reduseres således med tilsvarende beløp. Fondets fondskapital pr. 31.12.2021 er på 543 mill. kroner.

Fondets ansvar er ved utgangen av 2021 på 2 163 mill. kroner. I tillegg kommer ansvar for rentestøtteordningen som per 31.12.21 er beregnet til 81 mill. kroner. Fondets ansvar har økt med 219 mill. kroner i 2021, dette er en økning på 11 prosent. Under utarbeidelsen av årsrapporten for 2020 ble det avdekket at det var behov for å bygge opp en mer detaljert struktur for internkontroll av fondet samt å øke kvaliteten på rapporteringen av fondet. Det ble satt ned en intern arbeidsgruppe som gjennomførte evalueringen.

Med bakgrunn i den kritiske situasjonen til fondet ble det i 2021 inndratt i overkant av 100 mill. kroner av tilskuddsmidler som var ubenyttet ved årsskiftet 2020/2021. Formålet med dette var å styrke fondskapitalen slik at det er mulig å utbetale forpliktelsene som fondet har for kommende år.

Inndragning av midler omfattet følgende ordninger;

- 50 mill. kroner av ubenyttede midler på dreneringsordningen
- 11 mill. kroner av ubenyttede miljømidler på skogordningen
- 20 mill. kroner fra Utviklingsprogrammet
- 2 mill. kroner fra forskningsmidlene
- Tapsfond risikolån BU ble redusert med 5 mill. kroner

I tillegg er nærmere 15 mill. kroner fra avviklede ordninger med gjenstående rammer inndratt til fondet i 2022.

Bevilgningen til Landbrukets Utviklingsfond i 2022 er 1 579 mill. kroner. Det er om lag 280 mill. kroner mer enn de foregående årene, og er et godt bidrag til å sikre likviditeten i fondet. 200 mill. kroner av økningen skyldes imidlertid en ekstra tilførsel av investeringstilskudd i forbindelse med

Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2022 og vil trolig komme til utbetaling fra fondet relativt raskt.

Prognosene for 2022 og 2023 tilsier at fondet vil få økte utbetalinger og vil fortsette å gå med underskudd, noe som vil redusere fondskapitalen tilsvarende. Direktoratet anbefaler sterkt at fondskapitalen og likviditeten styrkes gjennom tilførsel av engangsmidler, slik at fondet kan betjene ansvaret og forventede utbetalinger. Kapitalsituasjonen og likviditetsutviklingen for LUF må holdes under oppsikt.

Jeg vil takke egne ansatte og forvaltere av fondet for stor innsats og godt samarbeid i 2021.

Jørn Rolfsen

Administrerende direktør

Landbruksdirektoratet

2 Introduksjon til fondet og hovedtall

2.1 Landbrukets utviklingsfond (LUF)

Vedtektene for LUF er fastsatt av Landbruks- og matdepartementet (LMD) 6. desember 2002, jf. vedtak V i St.prp. nr. 92 (2000 – 2001), behandlet i Stortinget og endret 19. desember 2014. Fondsmidlene blir bevilget av Stortinget, normalt sammen med behandlingen av proposisjonen om jordbruksoppjøret og i Prop. 1 S for Landbruks- og matdepartementet. Fondets kapital er plassert på rentebærende konto innenfor Statens konsernkontoordning i Norges Bank samt gjennom Innovasjon Norges (IN) utlånsvirksomhet.

Fondsmidlene kan brukes til:

- tiltak som tar sikte på å styrke og bygge ut næringsgrunnlaget på landbrukseiendommer. Dette gjelder også om landbrukseiendommen er en del av en kombinert arbeidsplass
- aktivitetsfremmende tiltak innen eller i tilknytning til landbruksnæringene.

Landbrukets utviklingsfond blir primært tilført midler gjennom jordbruksavtalen, kap. 1150 - Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m., post 50 Tilskudd til Landbrukets utviklingsfond. I enkelte tilfeller blir det også tilført midler fra andre kapitler på statsbudsjettet.

2.2 Organisasjon og ledelse

LMD fastsetter forskrifter og/eller nærmere regler for forvaltningen av de ulike ordningene under fondet og fordeler midlene til tilskuddsforvalterne. De ulike forvaltningsorganene kan fastsette utfyllende retningslinjer der det er behov for dette.

Landbruksdirektoratet har regnskapsføreransvaret for fondet. Fondets regnskap føres etter kontantprinsippet. Av den grunn vises ikke ansvaret, som er forpliktelser fondet har overfor betalingsmottakere, i selve regnskapet. Ansvaret vises i egen tabell og er benyttet i forbindelse med vurderingen av den økonomiske situasjonen til fondet. I henhold til fondets vedtekter skal Landbruksdirektoratet forvalte fondet ved å utbetale midler til de enkelte tilskuddsforvalterne etter nærmere avtale. Ordningen med rentestøtte blir ikke tildelt innvilgningsramme på lik linje med andre ordninger, kun beregnet beløp til utbetaling.

Forvaltningen av fondet og de tilskuddsordningene som blir finansiert av fondet, følger de krav som er satt til statlig økonomistyring i økonomiregelverket for staten og ellers det som følger av vedtektene og annet regelverk for de ulike ordningene. Landbruksdirektoratets utgifter til administrasjon av fondet blir dekt av fondsmidlene etter nærmere retningslinjer og rammer fastsatt av LMD. Rammer og forutsetninger for tilskudd og/eller lån fra fondet blir fastsatt i de årlige jordbruksoppjørene og i forbindelse med Stortingets behandling av proposisjonen om jordbruksoppjøret og Prop 1.S.

Opgaven med forvaltning av tilskuddsordninger innenfor LUF gis til tilskuddsforvalterne gjennom årlige tildelings-/oppdragsbrev fra LMD og direktoratet. Årsrapporten med regnskap for 2021 baserer seg på rapportering fra tilskuddsforvalterne.

2.3 Innovasjon Norge

Innovasjon Norge (IN) forvalter tilskuddsrammen for flere ordninger som er en del av LUF.

IN har ansvar for oppfølging av flere ordninger:

- Verdiskapningsprogram for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket
- Bedriftsretta midler til investering og utvikling (IBU-ordningen)
- Utviklingsprogrammet
- Rentestøtte (avviklet, men det foretas fremdeles utbetalinger av ansvar for tidligere tilsagn)
- Investeringslån i landbruket (avviklet, men det innbetales fremdeles avdrag på utestående lån).

Landbruksdirektoratet skal i henhold til tildelingsbrevet fra LMD overføre midler terminvis 4-6 ganger per år til IN. Hver måned rapporterer IN hvilke ordninger de har gjort utbetalinger på, og direktoratet bokfører dette i resultatregnskapet til LUF. Differansen mellom overførte terminvise beløp og utbetaling av tilskudd kommer frem av balansen i LUF-regnskapet som «A kto LUF-IN». Tapsavsetningen til risikolån landbruk bevilget over IBU-ordningen er bokført i balansen i LUF-regnskapet.

Innovasjon Norge avlegger egen rapport til LMD på bruken av midlene i tråd med rapporteringskalender fra Nærings- og fiskeridepartementet. Det fremgår derfor ingen detaljert resultatrapportering på INs ordninger i årsrapporten til LUF.

2.4 Stiftelsen Norsk Mat

Landbruksdirektoratet overfører tildelte midler fra LUF til Stiftelsen Norsk Mat terminvis 4-6 ganger per år. Etersom midlene til stiftelsen bevilges gjennom tilskuddsbrev fra LMD leveres egen rapportering til LMD på bruken av disse midlene. Det fremgår derfor ingen detaljert resultatrapportering på virkemiddelbruken til stiftelsen i årsrapporten til LUF.

2.5 Utvalgte hovedtall

Nøkkeltall (mill. kroner)	Regnskap 2021	Regnskap 2020	Regnskap 2019
Beholdninger på konto i Norges Bank	449,508	658,601	1 193,634
Årlig tilført fondet	1 425,622	1 335,158	1 263,374
Årlig utbetalt	1 630,565	1 912,639	1 647,770
Resultat	-204,943	-577,481	-384,397
Ansvar	2 162,632	1 932,545	2 050,955
Fondskapital	542,913	747,856	1 325,338

LUF får en årlig ramme for innvilgning av nye tilskudd i forbindelse med jordbruksforhandlingene. Justering kommer frem i stortingsproposisjonen etter jordbruksforhandlingene og i LMDs budsjettproposisjon til Stortinget i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet, Prop.1 S. Fondets ansvar og fondskapital er utdypet i pkt. 2.6 og 2.8.

2.6 Fondskapital

Fondskapitalen ble i 2021 redusert med 204,943 mill. kroner til 542,913 mill. kroner.

Med dagens prognose for utbetalinger i 2022 og inntekt basert på Prop. 1 S (2021-2022) og bevilgning over kapittel 1150.50 og kapittel 1149.71 i 2022 forventes det et underskudd på 88 mill. kroner i 2022. Prognosene viser at fondskapitalen vil reduseres ytterligere de neste årene.

Prognoser for 2022 og 2023 er ytterligere omtalt under pkt. 5.

Tall i mill. kroner					
	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Prog. 2022	Prog. 2023
Fondskapital					
01.01.	1 709,734	1 325,338	747,856	542,913	454,853
31.12.	1 325,338	747,856	542,913	454,853	276,532
Endring	(384,397)	(577,481)	(204,943)	(88,061)	(178,320)

Tabellen under viser fordelingen av fondskapitalen.

Tall i mill. kroner					
	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
Fondskapital i LUF	1 325,338	747,856	542,913	454,853	276,532
Innestående Norges Bank, inkl. a konto IN	1 283,118	744,578	561,539	442,886	270,068
Utestående investeringslån	83,204	47,655	23,112	11,967	6,465
Tapsfond BU risikolån	(40,947)	(44,288)	(41,648)	-	-
Kortsiktig gjeld	(0,037)	(0,088)	(0,090)	-	-
Utestående fordringer	-	-	-	-	-

2.7 Utbetalt i 2021 i forhold til prognose 2021

Det ble i 2021 utbetalt 242,3 mill. kroner mindre enn prognosert. *Bedriftsretta midlar til investering og utvikling* har betalt ut 95,8 mill. kroner mindre enn prognosert og *Utviklingsprogrammet* har betalt ut 17,1 mill. kroner mindre enn prognosert. I tillegg har *Skogbruk* betalt ut 54,6 mill. kroner mindre enn prognosert.

Viser til Innovasjon Norges egen rapport til LMD for kommentarer på avvik mellom prognosert og utbetalt for ordningene *Bedriftsretta midlar til investering og utvikling* og *Utviklingsprogrammet*.

Avviket mellom prognosert og utbetalt på *Skogbruk* skyldes at det ble et betydelig fall i aktiviteten i 2021, spesielt knyttet til ungsogpleie.

Videre ble det utbetalt mindre enn prognosen som var satt for en rekke virkemidler. Samlet avvik kommer frem av tabellen som viser utbetalt i forhold til prognose 2021.

Sum utbetalt 2021 er i denne tabellen 1530,597 mill. kroner (utbetalt på ordninger), mens den i tabell under pkt. 2.5 og 5.1 er 1630,565 mill. kroner (årsregnskapet). Differansen gjelder i hovedsak skogsbilveier hvor det er utbetalt 63,5 mill. kroner og ekstraordinært plantetilskudd

hvor det er utbetalt 36,797 mill. kroner via LUF i 2021. Skogsbilveier er dekket over kapittel 1149.71 og ekstraordinært plantetilskudd er dekket over kapittel 1149.73. Midlene er tildelt Landbruksdirektoratet og overført til LUF (note 1 pkt. 6.3 i årsregnskapet).

Tall i mill. kroner		Utbetalt i 2021	Prognose 2021	Avvik 2021
Bedriftsretta midlar til investering og utvikling	IN	574,233	670,000	-95,767
Nasjonale tilretteleggingsmidlar	Ldir	4,480	4,332	0,148
Inn på tunet-løftet del 2	Ldir	0,492	0,500	-0,008
Regionale tilretteleggingsmidlar	FK	48,000	48,000	-
Områderetta innsats	LMD	-	-	-
<i>Arktisk landbruk</i>	LMD	0,985	3,320	-2,335
<i>Fjellandbruket</i>	LMD	2,113	3,400	-1,287
Rekruttering og kompetanse i landbruket		-	-	-
<i>Nasjonalt rekrutteringsprosjekt</i>	LMD	0,910	0,910	-
<i>Regionale kompetansenettverk for lokalmat</i>	FK	14,700	14,700	-
<i>Regionale tilskott til rekruttering og kompetanseheving</i>	FK	14,000	14,000	-
<i>Nasjonal modell for vaksenagronom Mentorordning</i>	FK	17,000	17,000	-
<i>Mentorordning</i>	LMD/NRL	2,000	4,000	-2,000
Forskning og utvikling	Ldir	91,566	94,828	-3,262
PRESIS- Presisjonsjordbruk i praksis	LMD	-	4,000	-4,000
Stiftinga Norsk Mat	Matmerk	63,000	63,000	-
Utviklingsprogrammet	IN	82,914	100,000	-17,086
Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket	IN	86,695	90,000	-3,305
Skogbruk	Ldir	182,351	237,000	-54,649
Oppfølging av handlingsplan mot villsvin	LMD	2,000	2,000	-
Midlar til konfliktforeb. tiltak jordbruk/reindrift	Ldir	0,388	4,000	-3,612
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	Ldir	118,625	132,000	-13,375
Drenering	Ldir	64,116	70,000	-5,884
Tilskott til tiltak i beiteområde	SF	23,250	23,000	0,250
Handlingsplan for plantevernmidlar	Ldir	12,521	12,400	0,121
Klima- og miljøprogram	Ldir	21,438	27,000	-5,562
Klimasmart landbruk	Ldir	2,445	12,000	-9,555
Biogass	Ldir	7,958	9,000	-1,042
Støtte verdsarvområda og utvalde kulturlandskap	Ldir	39,674	47,500	-7,826
Utviklingstiltak innen økologisk jordbruk	Ldir/SF	28,472	34,200	-5,728
Administrasjonskostnader	Ldir	3,996	3,900	0,096
Utsiktsrydding	Ldir	3,026	6,000	-2,974
Investeringsstøtte i landbruket	IN	6,620	10,000	-3,380
KIL	Ldir	1,515	-	1,515
Omdømmeprosjekter	LMD	0,952	1,000	-0,048
Sum avvik ekskl. rentestøtte		1 522,435	1 762,990	-240,555
Tapsavsetning risikolån	IN	-1,003	-	-1,003
Fylkesvise BU - midler, <i>rentestøtte</i>	IN	9,164	10,000	-0,836
Sum, inkl. rentestøtte og tapsavsetning		1 530,597	1 772,990	-242,393

2.8 Landbrukets utviklingsfonds ansvar per 31.12.21

Tall i mill. kroner		Ansvar	Ansvar	Endring
		31.12.20	31.12.21	2021
Bedriftsretta midlar til investering og utvikling	IN	661,224	786,049	124,824
Nasjonale tilretteleggingsmidlar	Ldir	12,466	14,912	2,446
Inn på tunet-løftet del 2	Ldir	-	6,992	6,992
Regionale tilretteleggingsmidlar	FK	-	-	-
Områderetta innsats	LMD			
<i>Arktisk landbruk</i>	LMD	6,596	9,569	2,973
<i>Fjellandbruket</i>	LMD	4,851	6,609	1,758
Rekruttering og kompetanse i landbruket				
<i>Nasjonalt rekrutteringsprosjekt</i>	LMD	0,910	-	-0,910
<i>Regionale kompetansenetverk for lokalmat</i>	FK	-	-	-
<i>Regionale tilskott til rekruttering og kompetanseheving</i>	FK	-	-	-
<i>Nasjonal modell for vaksenagronom</i>	FK	-	-	-
<i>Mentorordning</i>	LMD/ NRL	1,689	3,689	2,000
Forskning og utvikling	Ldir	12,562	9,454	-3,108
PRESIS- Presisjonsjordbruk i praksis	LMD	-	3,320	3,320
Stiftinga Norsk Mat	Matmerk	-	-	-
Utviklingsprogrammet	IN	120,353	134,272	13,919
Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket	IN	112,555	122,799	10,244
Skogbruk	Ldir	278,902	332,018	53,116
Oppfølging av handlingsplan mot villsvin	LMD	-	-	-
Midlar til konfliktføreb. tiltak jordbruk/reindrift	Ldir	2,643	1,719	-0,924
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	Ldir	341,891	360,194	18,304
Drenering	Ldir	166,729	141,811	-24,917
Tilskott til tiltak i beiteområde	SF	29,760	31,764	2,004
Handlingsplan for plantevernmidlar	Ldir	11,611	11,340	-0,271
Klima- og miljøprogram	Ldir	43,016	51,664	8,648
Klimasmart landbruk	Ldir	5,248	7,761	2,513
Biogass	Ldir	-	-	-
Støtte verdsarvområda og utvalde kulturlandskap	Ldir	67,113	77,910	10,797
Utviklingstiltak innen økologisk jordbruk	Ldir/SF	25,039	32,709	7,671
Administrasjonskostnader	Ldir	-	-0,000	-0,000
Utsiktsrydding	Ldir	7,121	4,195	-2,926
Investeringsstøtte i landbruket	IN	16,817	10,197	-6,620
KIL	Ldir	4,202	1,684	-2,518
Omdømmemidler	LMD	0,942		-0,942
Sum		1 934,240	2 162,631	228,391
Tapsavsetning risikolån		-	-	-
Fylkesvise BU - midler, <i>rentestøtte</i> ¹	IN	90,652	81,488	-9,164
Sum, inkl. rentestøtte og tapsavsetning		2 024,893	2 244,119	219,226

Omdømmemidler: LMD har foretatt en gjennomgang av resterende ansvar på 0,802 mill. kroner som kan inndras til fondet sammen med disponibel innvilgningsramme på 13,935 mill. kroner. Ordningen er med dette avsluttet.

I tillegg til fondets ansvar per 31.12.21 som er oppgitt i tabellen kommer ansvaret for virkemidlet Rentestøtte som IN har beregnet til 81,488 mill. kroner. Det er ikke beregnet ansvar for tapsavsetning risikolån.

Totalt har Bedriftsretta midlar til investering og utvikling, Utviklingsprogrammet og Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket, som alle tre forvaltes av Innovasjon Norge, økt ansvaret med 149 mill. kroner i 2022. Viser til Innovasjon Norges egen rapport til LMD for kommentar til økningen. Skogbruk, SMIL og Støtte til verdsarvområda og UKL har også hatt betydelig økning i ansvar, dette skyldes midler som er innvilget til flerårige tiltak, og hvor tiltakene ikke er ferdigstilt, og dermed ikke utbetalt enda. Når årsrammen og aktiviteten øker, vil også ansvaret øke. For prosjektmidler, hvor det er vanlig med treårige arbeidsfrister, anses to-tre ganger årsrammen i ansvar som normalt. Økte priser på materialer og liknende medfører også at tildelt tilskudd har blitt høyere for enkelte typer prosjekter, og dette er med på å drive det totale ansvaret opp.

Økningen i ansvar for skogbruksplanlegging, henger sammen med at det er utbetalt mindre grunnet covid-19 og når færre prosjekt avsluttes i 2021 pga. forsinkelser og planlagte prosjekter starter opp og midler settes i ansvar, så øker ansvaret.

Ansvaret på Drenering har blitt redusert med 24,917 mill. kroner fra 2020 til 2021. Dette har sammenheng med lavere interesse for å søke tilskudd, da de mest produktive og billigste arealene å drenere allerede er drenert, samtidig som at kostnadsutviklingen i jordbruket har ført til at flere ikke kan prioritere drenering.

3 Årets aktiviteter og resultater

LUF-midler over jordbruksavtalen inngår i Statsbudsjettet under LMDs budsjettproposisjon. Tilskuddsrammen med endringer som det rapporteres på for 2021, kommer frem av Prop 1. S (2020-2021).

3.1 Innvilgningsrammer for 2021

Tall i mill. kroner		Innvilgnings- ramme 2021	Inndratt i 2021	Overført fra 2020	Til disposisjon 2021
Bedriftsretta midlar til investering og utvikling	IN	664,500	49,866	66,398	780,764
Nasjonale tilretteleggingsmidlar	Ldir	7,000	0,777	1,140	8,917
Inn på tunet-løftet del 2	Ldir	3,000	-	3,000	6,000
Regionale tilretteleggingsmidlar	FK	48,000	-	-	48,000
Områderetta innsats	LMD	-	-	-	-
<i>Arktisk landbruk</i>	LMD	4,000	0,843	0,084	4,927
<i>Fjellandbruket</i>	LMD	4,000	0,334	0,899	5,234
Rekruttering og kompetanse i landbruket		-	-	-	-
<i>Nasjonalt rekrutteringsprosjekt</i>	LMD	-	-	-	-
<i>Regionale kompetansenettverk for lokalmat</i>	FK	14,700	-	-	14,700
<i>Regionale tilskott til rekruttering og kompetanseheving</i>		14,000	-	-	14,000
<i>Nasjonal modell for vaksenagronom</i>	FK	17,000	-	-	17,000
<i>Mentorordning</i>	LMD/ NRL	4,000	-	-	4,000
Forskning og utvikling	Ldir	82,000	0,156	13,192	95,348
PRESIS- Presisjonsjordbruk i praksis	LMD	4,000	-	-	4,000
Stiftinga Norsk Mat	Matmerk	63,000	-	-	63,000
Utviklingsprogrammet	IN	91,300	3,344	28,642	123,286
Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket	IN	97,000	8,116	0,894	106,010
Skogbruk	Ldir	257,000	37,298	25,873	320,171
Oppfølging av handlingsplan mot villsvin	LMD	2,000	-	-	2,000
Midlar til konfliktføreb. tiltak jordbruk/reindrift	Ldir	3,000	1,970	6,991	11,961
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	Ldir	132,000	36,143	8,974	177,118
Drenering	Ldir	68,000	30,946	99,928	198,873
Tilskott til tiltak i beiteområde	SF	26,500	3,569	1,603	31,672
Handlingsplan for plantevernmidlar	Ldir	12,000	0,197	0,453	12,649
Klima- og miljøprogram	Ldir	30,000	1,325	1,454	32,779
Klimasmart landbruk	Ldir	-	4,642	5,685	10,328
Biogass	Ldir	9,000	-	0,017	9,017
Støtte verdsarvområda og utvalde kulturlandskap	Ldir	47,500	5,390	6,236	59,126
Utviklingstiltak innen økologisk jordbruk	Ldir/SF	34,000	0,534	3,971	38,505
Administrasjonskostnader	Ldir	3,996	-	-	3,996
Utsiktsrydding		-	0,270	5,851	6,121
Investeringsstøtte i landbruket		-	-	0,348	0,348
KIL	Ldir	-	1,003	0,109	1,112
Omdømmemidler	LMD	-	-	14,748	14,748
Disponibel innvilgningsramme		1 742,496	186,723	296,490	2 225,709
Tapsavsetning risikolån	IN	-	-	-	-
Fylkesvise BU - midler, <i>rentestøtte</i>	IN	10,000	-	-	10,000
Disponibel innvilgningsramme inkl rentestøtte		1 752,496	186,723	296,490	2 235,709

3.2 Innvilgede tilskudd 2021

Tall i mill. kroner		Til disposisjon 2021	Innvilget i 2021	Inndratte midler i 2021	Ubenyttet pr. 31.12.2021
Bedriftsretta midlar til investering og utvikling	IN	780,764	752,920		27,844
Nasjonale tilretteleggingsmidlar	Ldir	8,917	7,702		1,215
Inn på tunet-løftet del 2	Ldir	6,000	7,484		-1,484
Regionale tilretteleggingsmidlar	FK	48,000	48,000		-
Områderetta innsats	LMD	-			-
<i>Arktisk landbruk</i>	LMD	4,927	4,801		0,126
<i>Fjellandbruket</i>	LMD	5,234	4,603		0,631
Rekruttering og kompetanse i landbruket		-			-
<i>Nasjonalt rekrutteringsprosjekt</i>	LMD	-	-		-
<i>Regionale kompetansenettverk for lokalmat</i>	FK	14,700	14,700		-
<i>Regionale tilskott til rekruttering og kompetanseheving</i>	FK	14,000	14,000		-
<i>Nasjonal modell for vaksenagronom Mentorordning</i>	LMD/ NRL	4,000	4,000		-
Forskning og utvikling	Ldir	95,348	88,468	2,000	4,880
PRESIS- Presisjonsjordbruk i praksis	LMD	4,000	3,320		0,680
Stiftinga Norsk Mat	Matmerk	63,000	63,000		-
Utviklingsprogrammet	IN	123,286	100,178	20,000	3,109
Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket	IN	106,010	105,055		0,955
Skogbruk	Ldir	320,171	272,766	11,000	36,405
Oppfølging av handlingsplan mot villsvin	LMD	2,000	2,000		-
Midlar til konfliktforeb. tiltak jordbruk/reindrift	Ldir	11,961	1,433		10,528
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	Ldir	177,118	173,072		4,045
Drenering	Ldir	198,873	70,145	50,000	78,729
Tilskott til tiltak i beiteområde	SF	31,672	28,822		2,849
Handlingsplan for plantevernmidlar	Ldir	12,649	12,447		0,203
Klima- og miljøprogram	Ldir	32,779	31,411		1,368
Klimasmart landbruk	Ldir	10,328	9,600		0,728
Biogass	Ldir	9,017	7,958		1,059
Støtte verdsarvområda og utvalde kulturlandskap	Ldir	59,126	55,861		3,266
Utviklingstiltak innen økologisk jordbruk	Ldir/SF	38,505	37,075		1,430
Administrasjonskostnader	Ldir	3,996	3,996		-
Utsiktsrydding	Ldir	6,121	0,370		5,751
Investeringsstøtte i landbruket	IN	0,348	-		0,348
KIL	Ldir	1,112	-		1,112
Omdømmemidler	LMD	14,748	0,812	13,935	-
Sum		2 225,709	1 942,998	96,935	185,776
Tapsavsetning risikolån	IN	-	3,997		-3,997
Fylkesvise BU - midler, <i>rentestøtte</i>	IN	10,000	-		10,000
Sum, inkl. rentestøtte og tapsavsetning		2 235,709	1 946,995	96,935	191,779

Administrasjonskostnader gjelder forvaltning av LUF som gjøres av Landbruksdirektoratet.

3.3 Utbetalte tilskudd fra fondet i 2021

Tall i mill. kroner		Til disposisjon 2021	Innvilget i 2021	Utbelt i 2021
Bedriftsretta midlar til investering og utvikling	IN	780,764	752,920	574,233
Nasjonale tilretteleggingsmidlar	Ldir	8,917	7,702	4,480
Inn på tunet-løftet del 2	Ldir	6,000	7,484	0,492
Regionale tilretteleggingsmidlar	FK	48,000	48,000	48,000
Områderetta innsats	LMD	0,000	-	
<i>Arktisk landbruk</i>	LMD	4,927	4,801	0,985
<i>Fjellandbruket</i>	LMD	5,234	4,603	2,113
Rekruttering og kompetanse i landbruket		0,000	-	
<i>Nasjonalt rekrutteringsprosjekt</i>	LMD	0,000	-	0,910
<i>Regionale kompetansenettverk for lokalmat</i>	FK	14,700	14,700	14,700
<i>Regionale tilskott til rekruttering og kompetanseheving</i>	FK	14,000	14,000	14,000
<i>Nasjonal modell for vaksenagronom</i>	FK	17,000	17,000	17,000
<i>Mentorordning</i>	LMD/ NRL	4,000	4,000	2,000
Forskning og utvikling	Ldir	95,348	88,468	91,566
PRESIS- Presisjonsjordbruk i praksis	LMD	4,000	3,320	-
Stiftinga Norsk Mat	Matmerk	63,000	63,000	63,000
Utviklingsprogrammet	IN	123,286	100,178	82,914
Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket	IN	106,010	105,055	86,695
Skogbruk	Ldir	320,171	272,766	182,351
Oppfølging av handlingsplan mot villsvin	LMD	2,000	2,000	2,000
Midlar til konfliktføreb. tiltak jordbruk/reindrift	Ldir	11,961	1,433	0,388
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	Ldir	177,118	173,072	118,625
Drenering	Ldir	198,873	70,145	64,116
Tilskott til tiltak i beiteområde	SF	31,672	28,822	23,250
Handlingsplan for plantevernmidlar	Ldir	12,649	12,447	12,521
Klima- og miljøprogram	Ldir	32,779	31,411	21,438
Klimasmart landbruk	Ldir	10,328	9,600	2,445
Biogass	Ldir	9,017	7,958	7,958
Støtte verdsarvområda og utvalde kulturlandskap	Ldir	59,126	55,861	39,674
Utviklingstiltak innen økologisk jordbruk	Ldir/SF	38,505	37,075	28,472
Administrasjonskostnader	Ldir	3,996	3,996	3,996
Utsiktsrydding	Ldir	6,121	0,370	3,026
Investeringsstøtte i landbruket	IN	0,348	-	6,620
KIL	Ldir	1,112	-	1,515
Omdømmemidler	LMD	14,748		0,952
Sum		2225,709	1 942,186	1 522,435
Tapsavsetning risikolån	IN	0,000	3,997	-1,003
Fylkesvise BU - midler, <i>rentestøtte</i>	IN	10,000	-	9,164
Sum, inkl. rentestøtte og tapsavsetning		2235,709	1 946,183	1 530,597

Sum utbetalt 2021 er i denne tabellen 1530,597 mill. kroner (utbetalt på ordninger), mens den i tabell under pkt. 2.5 og 5.1 er 1630,565 mill. kroner (årsregnskapet). Differansen gjelder i hovedsak skogsbilveier hvor det er utbetalt 63,5 mill. kroner og ekstraordinært plantetilskudd hvor det er utbetalt 36,797 mill. kroner via LUF i 2021. Skogsbilveier er dekket over kapittel 1149.71 og ekstraordinært plantetilskudd er dekket over kapittel 1149.73, midlene er tildelt Landbruksdirektoratet og overført til LUF (note 1 pkt. 6.3 i årsregnskapet).

3.4 Bedriftsretta midler til investering og utvikling

Tall i mill. kroner		Ansv.		Disponibel		Inndratt	Utbetalt	Ansv.		Prog.		Prog.
		31.12.20	2021	01.01.21	2021			31.12.21	2022	2022	2022	
Bedriftsretta midler til investering og utvikling	IN	661,224	623,070	689,468	707,493	49,87	532,803	786,049	834,800	866,641	600,000	700,000
Administrasjonskostnader (inkl. KEU)	IN	-	41,430	41,430	41,430		41,430	-	44,700	44,700	44,700	50,600
Avsetning til tapsfond	IN				3,997							
Sum		661,224	664,500	730,898	752,920	49,866	574,233	786,049	879,500	911,341	644,700	750,600

<i>Tapsfond</i>		Tilført	Utbetalt
		fondet	fra fondet
Tapsavsetning risikolån	IN	3,997	
Utbetalt fra tapsfond			1,003
Sum inkl. tapsavsetning		3,997	1,003

Bedriftsretta midler til investering og utvikling forvaltes av Innovasjon Norge. IN avlegger egen rapport til LMD på sine ordninger.

Det er i 2022 bevilget 200 mill. kr ekstra til bedriftsretta midler til investering og utvikling. Dette er hensyntatt i prognosene for 2022 og 2023. IN anslår at utbetalingene av dette vil starte i 2023, derfor er prognosen for 2023 høyere enn prognosen for 2022.

Det ble avsatt 3,997 mill. kroner i tapsavsetning i 2021 og det ble inndratt 5,0 mill. kroner i tidligere avsetning til tap på investeringslån. Dette gir en reduksjon i tapsavsetning på 1,003 mill. kroner i 2021.

RENTESTØTTE

Tall i mill. kroner	Ansv.	Innvilg.		Disponibel		Inndratt	Utbetalt	Ansv.		Prog.		Prog.
		31.12.20	2021	01.01.21	2021			2021	31.12.21	2022	2022	
Låneramme												
Rentestøttebeløp	IN	90,652	-	-	-	-	9,164	81,488	-	-	18,000	30,000
Sum rentestøtte		90,652	-	-	-	-	9,164	81,488	-	-	18,000	30,000

Siden ordningen er avviklet bevilges det kun midler til å dekke utbetaling av resterende ansvar. Utestående ansvar er på vei ned pga. at porteføljen minker. Tilsagn om rentestøtte genererer utbetalinger over 15 år. Ettersom siste tilsagn om rentestøtte ble gitt i 2015, kan ventes utbetalinger av rentestøtte t.o.m. ut 2030.

Størrelsen på fremtidige utbetalinger er avhengig av renteutviklingen og det totale ansvaret for ordningen kan derfor ikke beregnes eksakt. Ved beregning av ansvar for rentestøtte har Innovasjon Norge lagt til grunn renten for kommende år for alle tilsagn som ligger i systemet per 31.12. Når renten øker beregnes det et økende ansvar, og når renten reduseres beregnes det et redusert ansvar.

Kommentar regnskap 2021

Rentestøtteprosenten for 2021 var 0,2 %.

Kommentar Prognose 2022

Prognosen for 2022 hensyntar at rentestøtteprosent er økt til 0,41%.

Kommentar Prognose 2023

Det hefter stor usikkerhet knyttet til rentestøtte % for 2023. Pr utgangen av februar er prognosen 0,9 %. I prognose utbetalt er det lagt 0,7 % til grunn.

3.5 Inn på tunet-løftet 2

Tall i mill. kroner	Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Prog.	Prog.
										utbetalt	utbetalt
	31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021	2021	31.12.21	2022	2022	2022	2023
Inn på tunet del. 2 Ldir	-	3,000	6,000	7,484	-	0,492	6,992	3,000	1,516	6,792	1,716
Sum	-	3,000	6,000	7,484	-	0,492	6,992	3,000	1,516	6,792	1,716

Kommentar regnskap 2021

For 2021 var disponibel innvilgningsramme på 6 mill. kroner, mens det ble innvilget 7,484 mill. kroner. Bakgrunnen for dette er at direktoratet hadde kunnskap om at det var tildelt 3 mill. kroner for hvert av årene 2020, 2021 og 2022 der størsteparten av utbetalingene vil være i 2022 og 2023.

Kommentar prognose 2022

Pilotprosjektene skal levere sluttrapport og anmodning om sluttutbetaling i desember 2022. Forventet utbetaling er 6,586 mill. kroner. Avtalen med Agenda Kaupang beløper seg totalt til 0,624 mill. kroner og har leveransfrist i januar 2023. Vi forventer å utbetale deler av dette beløpet i 2022, anslått til 0,206 mill. kroner.

Kommentar prognose 2023

Vi forventer at rundt 0,2 mill. kroner til Agenda Kaupang vil bli utbetalt ved ferdigstilling i januar 2023. Landbruksdirektoratet skal våren 2023 gjennomføre sine leveranser på delmål 2, gjenstående til dette arbeidet er 1,516 mill. kr.

Inn på tunet-løftet (IPT-løftet) skal utvikle og formidle kunnskap om hvordan IPT-tjenester kan bidra til å oppfylle nasjonale, regionale og kommunale mål for velferdstjenester og integrering. Det skal øke kompetansen om og redusere mulige barrierer ved kjøp av IPT-tjenester for å sikre kontinuitet i tilbudene.

Det er igangsatt fire pilotprosjekter som skal kartlegge hvilke utfordringer kjøper av IPT-tjenester møter ved oppstart, hvilke kriterier som legges til grunn ved valg av leverandør og hvilke løsninger som blir valgt. De skal også gjøre vurderinger som sier noe om kostnadene og kvaliteten ved bruk av IPT-tjenester sammenlignet med tilsvarende tilbud. Pilotene har frist for sluttrapportering desember 2022. Pilotene i prosjektet er godt i gang, og det har vært god informasjonsflyt på tvers av pilotene blant annet gjennom digitale møter i 2021. Pilotene har også opprettet en egen nettside for Inn på tunet-løftet 2.

Kunnskapen fra pilotene skal deles med eksisterende og potensielle kjøpere og tilbydere av IPT-tjenester. Dette skal gjøres gjennom;

- Utarbeiding av digitalt veiledningsmateriell for kjøp av IPT-tjenester, basert på erfaringer og ny kunnskap fra pilotene. Her skal også krav og forventninger kjøperne setter til IPT-næringa for å kunne gjøre mer bruk av IPT identifiseres. Landbruksdirektoratet har i 2021 inngått en avtale med Agenda Kaupang som skal bistå i dette arbeidet.
- Erfaringer og suksesshistorier fra kjøpere i pilotene skal aktivt deles på ulike arenaer.
- Det skal arrangeres en konferanse der resultatene fra IPT-løftet 2 presenteres.

Landbruksdirektoratet har i 2021 inngått en avtale med Agenda Kaupang om utarbeiding av veiledningsmateriell for kjøp av IPT-tjenester, og dette arbeidet er i gang. Styringsgruppa, som består av representanter fra avtalepartene, har hatt 3 møter i 2021, samt dialog per e-post. Prosjektet avsluttes 1. halvår 2023.

3.6 Områderettet innsats

Tall i mill. kroner		Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Innvilget 2021	Inndratt 2021	Utbetalt 2021	Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Prog. utbetalt 2022	Prog. utbetalt 2023
		31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021	2021	31.12.21	2022	2022	2022	2023
Fjellandbruket	SF	0,508	-	-	0,300	0,397	0,228	0,182	-	-	0,182	-
Fjellandbruket II	SF	4,343	4,000	4,899	4,303	0,334	1,885	6,427	4,000	4,931	3,500	3,500
Arktisk Landbruk II	SF	6,596	4,000	4,084	4,801	0,843	0,985	9,569	4,000	4,126	5,800	5,100
Sum		11,447	8,000	8,984	9,404	1,574	3,099	16,178	8,000	9,057	9,482	8,600

Kommentar regnskap 2021:

Avviket mellom utestående ansvar per 31.12.2020 i 2020 rapporteringen og i 2021 rapporteringen (Arktisk landbruk II) skyldes at fire saker fra første runde med arktiske midler (2010-2012) ikke ble lagt inn i oversikten som ble lagt til grunn for tallene i 2020 rapporteringen. Dette medførte feil sum oppført i Ansvar per 31.12.2019 som følger videre til Ansvar per 31.12.2020.

Områderettet innsats omfatter i 2021 en bevilgning på 8,0 mill. kroner, herunder 4,0 mill. kroner til prosjektet Arktisk landbruk og 4,0 mill. kroner til prosjektet Fjellandbruket. I saksbehandlingen benyttes Agros, og tilskudd gitt av statsforvalteren blir utbetalt av Landbruksdirektoratet, det er LMD som er ordningsansvarlig for disse midlene.

ARKTISK LANDBRUK

Midlene omfatter Nordland, Troms og Finnmark og skal bidra til utvikling og økt utnyttning av arktisk kvalitet som konkurransefortrinn for landbruket i nordområdene. Statsforvalteren i Troms og Finnmark har et koordinerende ansvar for forvaltning av midlene opp mot øvrige statsforvaltere, fylkeskommuner, næringsorganisasjoner og ev. andre aktører i de aktuelle områdene.

Prioriteringene for 2021 var utvikling av potet-, grønt- og bærneringen, bedre utnyttelse av beite- og grovfôrressursene, aktivitet som kan bidra til å synliggjøre betydningen av å produsere mat i landsdelen, aktiviteter som kan bidra til klimatilpasning eller utslippsreduksjoner og mobilisering for å få frem nye produsenter og nye produkter med basis i det arktiske landbruket. Det ble bevilget 4,8 mill. kroner i tilskudd til 13 prosjekter i 2021.

FJELLANDBRUKET

Midlene omfatter fjellandbruket i Trøndelag, Innlandet, Vestfold og Telemark og Oslo og Viken, og skal bidra til å styrke grunnlaget for bærekraftig verdiskaping i fjellområdene innenfor tradisjonelt landbruk og bygdenæringer. Statsforvalteren i Trøndelag har et koordinerende ansvar for forvaltning av midlene opp mot øvrige statsforvaltere, fylkeskommuner, næringsorganisasjoner og ev. andre aktører i de aktuelle områdene.

Innretning på og prioritering av midlene er tilpasset regionale behov og nedfelt i regionale næringsprogram i de fire fylkene. Midlene er gjort kjent gjennom statsforvalterens hjemmesider for tilskuddsutlysning med nyhetsvarsel. Det legges ellers til grunn at prosjektene skal bidra til positiv utvikling for et bærekraftig fjellandbruk og møte utfordringene på en god og framtidsrettet måte. I tillegg vektlegges å støtte prosjekter der kommunene er prosjekteier og som er utviklet i samarbeid med faglag og andre. Hovedvekten av prosjektene er flerårige, og i perioden 2019–2021 er det innvilget støtte til totalt 70 prosjekter, derav 28 prosjekter i 2021.

De områderettede satsingene er under evaluering av Oxford Research på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet. Evalueringsrapport skal avleveres i mars 2022.

3.7 Nasjonale og regionale tilretteleggingsmidler

Tall i mill. kroner		Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Prog.	Prog.
			-ramme	innvilg.					-ramme	innvilg.	utbetalt	utbetalt
		31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021	2021	31.12.21	2022	2022	2022	2023
Nasjonale tilretteleggingsmidler	Ldir	12,466	7,000	8,140	7,702	0,777	4,480	14,912	6,000	7,215	7,379	4,572
Regionale tilretteleggingsmidler	FK	-	48,000	48,000	48,000		48,000	-	43,000	43,000	43,000	43,000
Omdømmemidler	LMD	0,942	-	14,748	0,812		0,952	0,802	-	13,935		
Sum		13,408	55,000	70,888	56,514	0,777	53,432	15,714	49,000	64,151	50,379	47,572

Kommentar regnskap 2021:

Tilskuddsmidlene til regionale tilretteleggingsmidler blir overført til fylkeskommunene sin bankkonto. Innvilget beløp for disse tilskuddsmidlene viser derfor overført beløp og ikke hva som er innvilget.

Nasjonale tilretteleggingsmidler (NT)

Formålet med midlene er å bidra til å styrke verdiskapingen i landbruket gjennom tilretteleggende tiltak som bidrar til fellesskapsløsninger innen næringsutvikling og kompetanseheving av nasjonal nytteverdi. Med tilretteleggingstiltak menes ulike former for utviklingsrettede tiltak som har som formål å mobilisere til økt verdiskaping i landbruket. Tiltakene vil variere innenfor de to tilskuddsområdene for ordningen (næringsutvikling og kompetanseheving), og omfatte alt fra prosjekter og utredninger til utvikling av kurs m.m. NT-ordningen har generelt et bredt formål og støtter prosjekter som vil kunne være aktuelle for alle de fire landbrukspolitiske målene.

Landbruksdirektoratet har i 2021 gjennomført to runder med utlysning og innvilgning av Nasjonale tilretteleggingsmidler. Dette fordi tidspunkt for den årlige utlysningen er endret, fra vår til høst.

På våren ble det lyst ut i underkant av 8 mill. kroner i 2021-midler med søknadsfrist 19. mars. Vi mottok 32 søknader med et totalt ressursbehov på 22,2 mill. kroner. 9 søknader ble innvilget for ca. 7,3 mill. kroner.

På høsten ble det lyst ut om lag 7,2 mill. kroner til prosjekter med oppstart i 2022. Rammen bestod av gjenstående 2021-midler i tillegg til avsetningen for 2022 på 6 mill. kroner. I denne runden mottok vi 24 søknader med et samlet ressursbehov på ca. 22,7 mill. kroner innen søknadsfristen 27. oktober. 7 søknader ble innvilget for ca. 5,3 mill. kroner.

Det var flere gode søknader i begge søknadsrundene innenfor ulike tematikk og ulike deler av landbruket som vil kunne føre til økt verdiskaping i landbruket. Hoveddelen av søknadene omhandlet utvikling av kompetansetilbud. Noen av søknadene ble vurdert til å være utenfor formålet til ordningen. I hovedsak dreide dette seg om søknader som ble vurdert til å ikke være tilretteleggingstiltak for næringsutvikling eller utvikling/videreutvikling av kompetansetilbud. Noen var også for lokalt forankret og/eller i for stor grad rettet mot bedriftsutvikling. Av de resterende søknadene som ikke ble innvilget var det flere svakheter og usikkerhetsmoment som samlet førte til at de ble avslått.

Utbetalinger i 2021 stemte i stor grad overens med prognose for 2021. Prognosen var på 4,3 mill. kroner, og selve utbetalingene ble på 4,4 mill. kroner.

Prognosene for utbetaling av NT-midler for 2022 og 2023 er basert på prosjekter som har frist for å gjennomføre og rapportere i hhv. 2022 og 2023. Det er tatt hensyn til utbetalinger som allerede er gjort for disse prosjektene. Det kan ikke utelukkes at noen av prosjektene som rapporterer i 2023 vil kunne be om delutbetaling av tilskudd i 2022 og derfor vil det kunne være avvik i prognosene for utbetaling. Det kan også tenkes at noen av prosjektene vil ha behov for utsettelse, og at tilskuddet derfor blir utbetalt senere enn dagens frist tilsier. Prognosen for utbetaling i 2022 er noe høyere enn prognosen som ble gjort som del av årsrapporteringen for 2020. Årsaken til dette er nok de nye innvilgningene som ble gjort i 2021 som medfører flere utbetalinger i 2022.

Regionale tilretteleggingsmidler (RT)

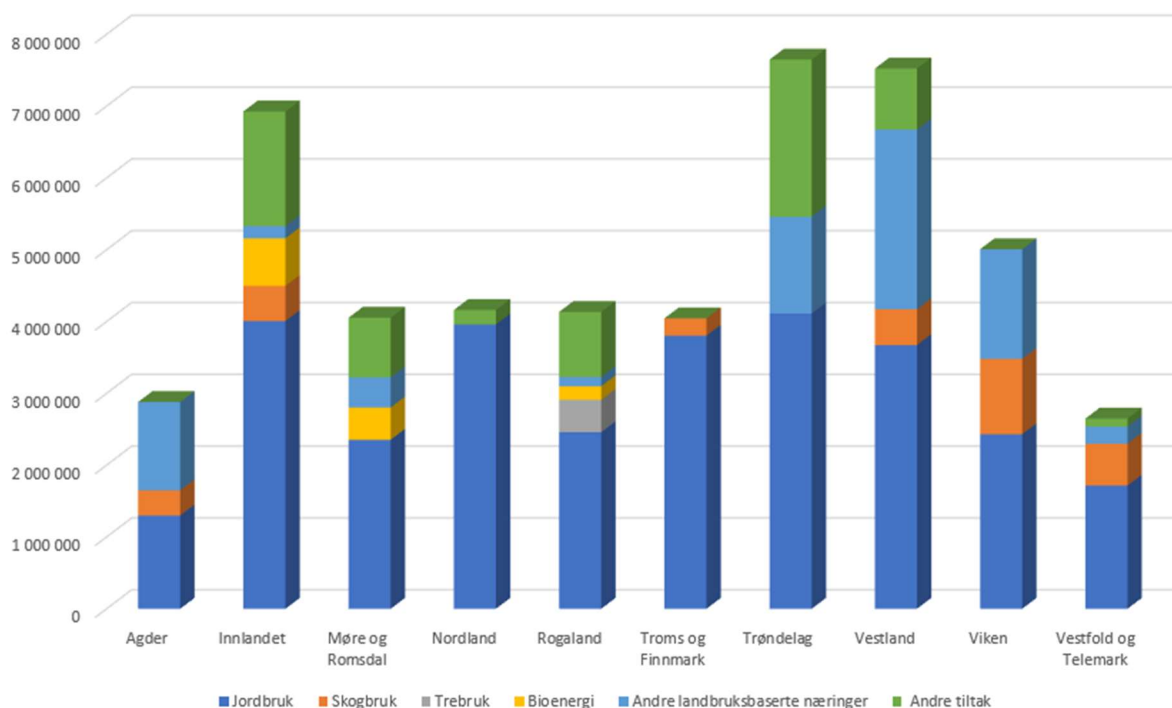
Midlene skal legges til rette for regional næringsutvikling med mål om å styrke verdiskapingen i landbruket. Det kan gis tilskudd til tilretteleggingstiltak som bidrar til utvikling av konvensjonell eller økologisk drift i landbruket eller til utvikling av andre landbruksbaserte næringer innenfor fastsatte nasjonale og regionale rammer, strategier og prioriteringer.

Det regionale partnerskapet på landbruk prioriterer bruken av midlene ut fra regionale strategier, der prioriteringene i stor grad samsvarer med fordelingen av IBU-midlene. Alle fylkeskommunene melder at de regionale partnerskapene for landbruk fungerer godt.

Totalt er det innvilget 49,028 mill. kroner til 176 prosjekter i 2021. Det er stor variasjon i type prosjekter som mottar støtte, og regionale forskjeller med bakgrunn i ulike strategier. Selv fremhever fylkeskommunene områder som grovfôrbasert husdyrhold, avvikling av bås fjøs, klima og miljøtiltak, økt frukt- og bærproduksjon, sider, melkeforedling og distribusjon av lokalmat. Koronapandemien har ført til utsettelse av flere prosjektfrister, og flere av fylkeskommunene mener også at færre har søkt om midler i 2021 på grunn av korona.

Tabellen på neste side viser fordelingen av midlene på ulike tiltaksområder.

RT-midler 2021

Omdømmemidler

Ordningen er avviklet. De siste restutbetalingene av allerede innvilgede prosjekter ble foretatt i 2021. I tillegg ble det iht. til tilbud fra LMD av 1.2.2013 om omstillingsmidler til Dørum/Kleiva foretatt en utbetaling av 0,812 mill. kroner. Beløpet er av den grunn ført opp som en ny innvilgning. LMD har ut over det foretatt en gjennomgang av resterende ansvar på 0,802 mill. kroner som kan inndras til fondet sammen med disponibel innvilgningsramme på 13,935 mill. kroner. Ordningen vil med dette være endelig avsluttet.

3.8 Rekruttering og kompetanse i landbruket

Tall i mill. kroner		Ansvar	Innvilg.		Disponibel		Innvilget		Inndratt		Utbetalt		Ansvar	Innvilg.		Disponibel		Prog.	Prog.
			-ramme	-ramme	innvilg.	innvilg.	innvilg.	innvilg.	innvilg.	innvilg.	-ramme	-ramme		innvilg.	innvilg.	innvilg.	innvilg.		
			31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021	2021	2021	2021	31.12.21	2022		-ramme	-ramme	innvilg.	innvilg.	2022	2023
Regionale tilskudd til rekruttering og kompetanseheving																			
	FK	-	14,000	14,000	14,000	14,000		14,000	-	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000
	KIL	Ldir	4,202	-	0,109		1,003	1,515	1,684		0,628	0,897	0,500						
	Mentorordning i landbruket	LMD/NLR	1,689	4,000	4,000	4,000		2,000	3,689	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000
	Utvikling av digitale løsninger - Voksenagronom	FK	-	2,000	2,000	2,000		2,000	-	0,300	0,300	0,300							
	Nasjonal modell for voksenagronom	FK	-	15,000	15,000	15,000		15,000	-	16,700	16,700	16,700	16,700	16,700	16,700	16,700	16,700	16,700	16,700
	Regionale kompetansenettverk for lokalmat	FK	-	14,700	14,700	14,700		14,700	-	12,700	12,700	12,700	12,700	12,700	12,700	12,700	12,700	12,700	12,700
	Nasjonalt rekrutteringsprosjekt	LMD	0,910	-	-			0,910	-	-	-	-							
Sum			6,801	49,700	49,809	49,700	1,003	50,125	5,373	44,700	45,328	45,597	44,900						

Kommentar regnskap 2021:

Tilskuddsmidlene til regionale kompetansenettverk for lokalmat og regionale tilskudd til rekruttering og kompetanse blir overført til fylkeskommunene sin bankkonto, innvilget beløp for disse tilskuddsmidlene viser derfor overført beløp og ikke hva som er innvilget.

Regionale kompetansenettverk for lokalmat

Kompetansenettverkene ble etablert av Landbruks- og matdepartementet i 2002 og feirer 20 års jubileum i år. Fram til 2020 ble kompetansenettverkene styrt av Innovasjon Norge på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet. I 2020 ble ansvaret flytta over til fylkeskommunene som en del av regionreformen og Landbruksdirektoratet fikk det nasjonale forvaltningsansvaret.

Målgruppen for ordningen er små matbedrifter med inntil 10 ansatte. Dette kan være primærprodusenter eller næringsmiddelbedrifter med mål om å utvikle, foredle og selge kvalitetsprodukter basert på lokale råvarer. I tillegg kan reiselivsaktører som har utviklingsprosjekter i samarbeid med lokalmatprodusenter også omfattes av ordningen. Kompetansenettverka sitt oppdrag er økt verdiskaping gjennom utvikling og formidling av matfaglig kompetansetiltak. Kompetansetiltakene skal gi vekstkraftige produsenter som foredler mat med kvalitet og mat som er trygg. Aktiviteten fordeler seg i hovedsak på besøksordningen og gjennomføring av ulike kurs. De fem kompetansenettverkene i Norge samarbeider om å tilby kurs og besøksordning for best mulig svare på behovene i næringen. Det har de siste tre årene vært satset på grunnmodulopplæring innen fagene ysting, kjøttforedling, ceralia/bakeri, konservering og frukt/drikk. Dette bidrar til å gi gründere like muligheter for kompetanseheving og utdanning over hele landet. Kompetansenettverkene samarbeider om å utvikle og tilby grunnmodulene. Fordelingen av midler på denne ordningen er også tema i de regionale partnerskapene for landbruk.

Kompetansenettverkene er fordelt på 5 ulike regionale aktører:

- Kompetansenettverket i Øst-Norge driftes av Nofima og forvaltningen er lagt til Oslo og Viken fylkeskommune
- Kompetansenettverket i Sør-Norge driftes av Nofima og forvaltningen er lagt til Rogaland fylkeskommune
- Kompetansenettverket i Vest-Norge driftes av Sogn jord- og hagebruksskole og forvaltes av Vestland fylkeskommune
- Kompetansenettverket i Trøndelag driftes av Mære landbruksskole og forvaltes av Trøndelag fylkeskommune
- Kompetansenettverket i Nord-Norge driftes av Nibio Holt og forvaltes av Troms og Finnmark fylkeskommune

Pandemien har påvirket ordningen i 2021. Flere digitale løsninger er tatt i bruk som også kan være nyttige i fremtiden. Praktiske kurs var i 2021 etterlenget og ble derfor avholdt, men i noe mindre omfang og med redusert antall deltakere på grunn av restriksjoner som følge av pandemien. Noen fylkeskommuner rapporterer også om at midlene er tildelt, men har fortsatt ikke betalt ut alt i påvente av at samfunnet normaliserer seg. Det er stor aktivitet i næringen og ordningen opplever fortsatt økende aktivitet. Det har vært en liten dreining mot mer individuell oppfølging i 2021 og flere produsenter har trengt veiledning for å vri omsetningen sin fra restaurantmarkedet til salg i butikk. Det rapporteres om flere nye etablerere innenfor områdene frukt og grønt, rein og sider- og fruktvinproduksjon. Totalt er det gjennomført 200 besøk via

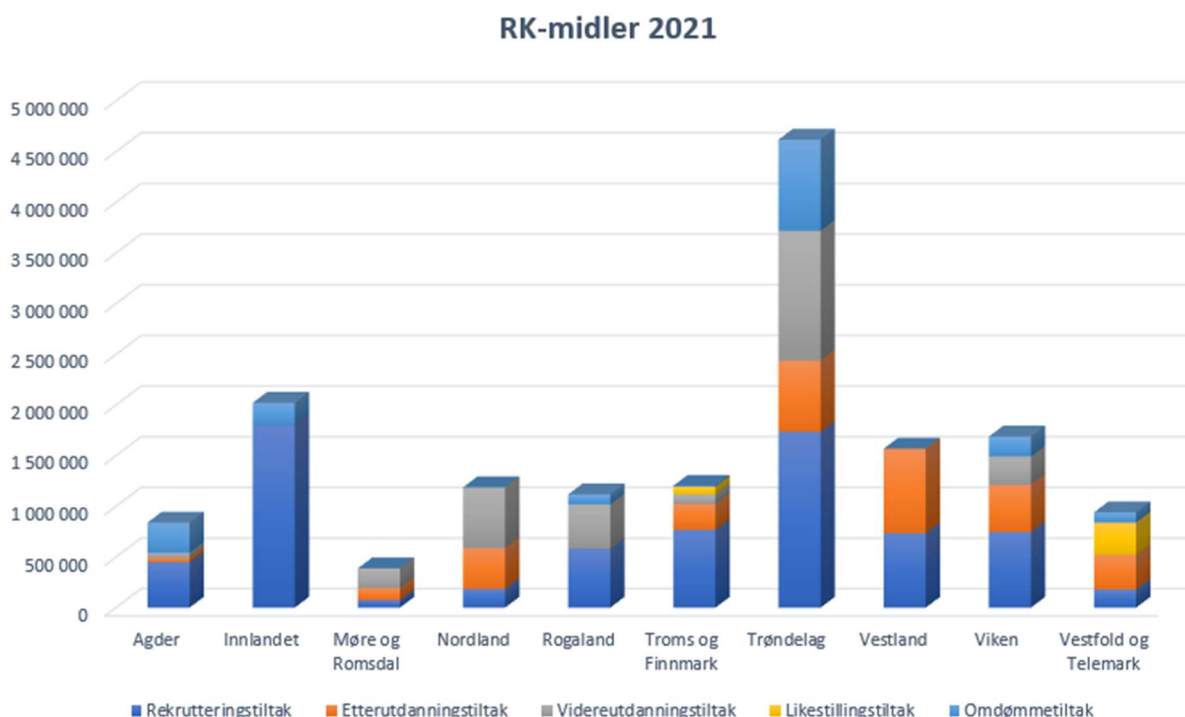
besøksordningen og det er avholdt 67 kurs. Fylkeskommunene rapporterer om god måloppnåelse, men opplever at ressursene til nettverkene ikke er tilpasset den store veksten som har skjedd på lokalmatområdet både i antall aktører og bredde i kursportefølje. Det er derfor behov for å styrke fagkompetansen på ulike områder. Det er videre stor pågang særlig på ysting og sider- og fruktvinproduksjon med ventelister inn i 2022.

Regionale tilskudd til rekruttering og kompetanse (RK)

Tilskuddet skal bidra til rekruttering og kompetanseheving av næringsutøvere som kan ivareta og styrke verdiskapingen i landbruket regionalt. Målgruppen er etablerte og mulige næringsutøvere. Fylkeskommunene skal legge til rette for et godt og fleksibelt opplærings- og utdanningsystem. Prioriterte områder for ordningen er støtte til etterutdanning i landbruket, og tiltak som retter seg mot rekruttering, likestilling og omdømmebygging. Tiltak som bidrar til å styrke rekruttering og landbruksutdanning og etterutdanning for næringsutøvere i landbruket skal prioriteres.

Også for denne ordningen baseres tildelingen av midler seg på regionale strategier og planer, samt prioriteringer gjort i partnerskapene for landbruk. Korona har ført til avlysninger og utsettelse for flere av prosjektene, men for mange er webinarer og digitale samlinger tatt i bruk. Totalt er det innvilget 15,576 mill. kr over ordningen i 2021 fordelt på 131 ulike tiltak. Sammenlignet med 2020 har det vært en økning i tiltak på videreutdanning og en reduksjon i etterutdanningstiltak.

Tabellen under viser fordelingen av midler fordelt på de ulike tiltaksområdene.

Trøndelag hadde for 2021 en tildeling på 2,2 mill. kroner, mens de innvilget RK-tilskudd for 4,67 mill. kroner i 2021. Årsaken til dette var at 2,8 mill. kroner var blitt stående igjen på konto fra tidligere års tildelinger, men ble besluttet brukt i 2021.

Kompetanseutvikling i landbruket (KIL)

Ordningen «Midler til kompetanseutvikling i landbruket (KIL)» ble lagt inn i Nasjonale tilretteleggingsmidler når denne ble opprettet i jordbruksoppgjøret 2019. Det gjøres derfor ingen nye innvilgninger på denne ordningen, som fases ut i søknads- og saksbehandlingssystemet sammen med de siste gjenstående prosjektene. Det er fire gjenstående aktive KIL-prosjekter per i dag, som alle har frist for å gjennomføre og rapportere i 2022. Dette danner grunnlaget for prognosene for utbetaling i 2022. Et av prosjektene har rapporteringsfrist 31.12.2022 og derfor er dette beløpet ført opp for utbetaling i 2023.

Voksenagronomen – herunder «voksengartneren» og digitaliseringsprosjektet

Det ble avsatt 17 mill kroner til drift av den nasjonale modellen for voksenagronomen over jordbruksavtalen 2020 (Prop. 118 S (2019 - 2020)), herunder midler til implementering av felles pedagogiske og digitale løsninger til bruk i voksenagronomen.

For skoleåret 2021/2022 ble det gitt tilskudd til 9 fylkeskommuner fordelt på 20 skoler som gjennomfører nett- og samlingsbasert opplæring for til sammen over 500 deltagere, herunder nær 100 deltagere som får opplæring i gartnerfaget («voksengartneren»). Antall deltagere har økt jevnt fra etableringen av ordningen i 2018, og flere fylkeskommuner rapporterer om langt flere søkere enn de kan ta inn.

For 2021/2022 ble det bevilget 2 mill. kroner til prosjektet «Pedagogisk bruk av digitale læringsressurser i voksenagronomutdanningen» der Innlandet fylkeskommune er prosjekteier. Til sammen er det bevilget 8 mill. kroner over 4 år til prosjektet som avsluttes våren 2022. Faglærerne på alle de 20 skolene har nå deltatt på kompetanseprogrammet, og det er utviklet felles læringsressurser til bruk i flere av fagene.

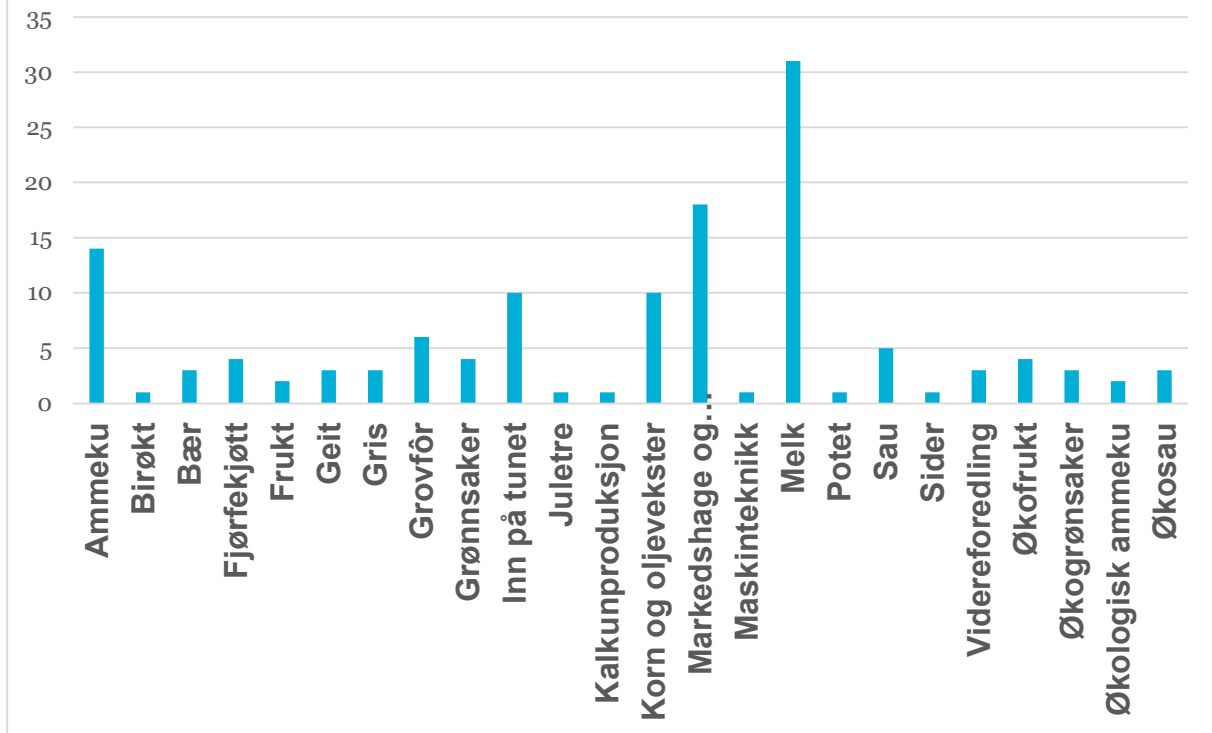
Prosjektet har bidratt til fleksibel og effektiv digital undervisning der deltagerne har dratt nytte av felles læringsverktøy (beste praksis) og der lærerne har fått et nettverk for deling og erfaringsutveksling.

Mentorordningen i landbruket

Norsk landbruksrådgiving har siden 2017 hatt ansvar for et forsøk med en lavterskel mentorordning i landbruket, i samarbeid med faglagene regionalt og Innovasjon Norge. Fra 2020 har ordningen vært en nasjonal ordning. Målet med ordningen er å bistå unge produsenter under 35 år, eller nye produsenter innenfor landbruket eller landbruksbaserte næringer, med kompetanseheving gjennom personlig veiledning i en oppstarts eller utviklingsfase.

I 2021 ble det bevilget 4 mill. kroner til ordningen. Foreløpig rapportering fra Norsk Landbruksrådgiving viser at det i 2021 har blitt gitt tilskudd til 121 par fordelt over hele landet. NLRs regioner med størst aktivitet i mentorordningen er regionene Innlandet, Trøndelag, Øst, Vest, Nord-vest, Nord-Norge og Rogaland. De fleste søkere på ordningen er i aldersgruppen 23-47 år, med hovedvekt på aldersgruppen 29-41 år. Det har hovedsakelig blitt gitt mentorbistand på fagområder innen tradisjonelt landbruk, og særskilt innen melk- og storfeproduksjon. Blant tilleggsnæringer er det markedshager og småskala grøntproduksjon samt Inn på tunet som har dominert jf. figur under. NLR har arrangert oppstartsamlinger og nettverkssamlinger underveis for mentor og adepter, hovedsakelig på Teams som følge av koronasituasjonen.

Fagfordeling Mentorpar 2021

Nasjonalt rekrutteringsprosjekt 2020 - 2021

Prosjektmidler ble tildelt over jordbruksavtalen Prop. 120 S (2018- 2019 for ett år, men ble besluttet utvidet til to år, der tildelt beløp på 1 mill kroner ble fordelt over to år, med prosjektoppstart januar 2020 og og prosjektavslutning desember 2021. Prosjektet eies av Norges Bondelag (NB) og Norsk Bonde- og Småbrukarlag (NBS). Landbruksdepartementet (LMD) sitter i referansegruppen for prosjektet.

Hovedmål for prosjektet er økt rekruttering til de grønne naturbruksutdanningene, med særlig vekt på landbruk- og gartnerstudieretningene. Målgruppene er ungdomsskoleelever på 8.-10. trinn, samt foreldre og rådgivere/lærere i ungdomsskolen som har påvirkning på elevenes utdanningsvalg. Prosjektets tre hovedtiltak:

Utarbeide kommunikasjonsstrategi tilpasset målgruppene og synliggjøre mulighetene som naturbruksutdanninga gir.

Jobbe med informasjonsarbeid og -materiale på fysiske og digitale møteplasser.

Samarbeide med ulike aktører som har interesse av økt rekruttering til naturbruk.

Resultater:

Kommunikasjonsstrategien ble ferdigstilt i september 2020. Den fikk en praktisk og operasjonalisert form med fokus på målgrupper, budskap og nøkkelord som har ligget til grunn for materiellet som har blitt utviklet i prosjektet.

Informasjonsarbeid og materiale: Adventskalender i sosiale medier med 24 kalenderluker med informasjon og bilder om naturbruk. Gjennomført i desember 2020. Promofilmer til bruk før 1.mars 2021 og 1.mars 2022. Hefte om bærekraftig matproduksjon til bruk 8.-10 klasse. Div undervisningsmaterieell. Div avisoppslag og kampanje i sosiale media. Film om naturbruk på vilbli.no

Samarbeid med ulike aktører ikke mulig som planlagt pga Covid19 men godt samarbeid med Naturbruksskolenes forening gjennom hele prosjektperioden.

Vurdering av måloppnåelse

Prosjektet har blitt gjennomført i tråd med den oppsatte planen, med de revideringer som er gjort underveis pga covid 19. Det foreligger en rekke produkter som kan benyttes videre i rekrutteringsarbeid.

Måloppnåelse i form av flere elever på naturbruk er for tidlige å si, og vanskelig å måle direkte effekt av. Imidlertid økte antall søkere til naturbruk Vg1 med 7 prosent fra 2020 til 2021.

3.9 Forskningsmidler over jordbruksavtalen

Tall i mill. kroner	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Prog.	Prog.	Prog.	Prog.	
	31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021	2021	31.12.21	2022	2022	utbetalt	utbetalt	utbetalt	utbetalt	
			innvilg.					-ramme	-ramme	2022	2022	2023	2024	2025
Forskningsmidler over jordbruksavtalen														
Prosjekter forvaltet av Avtalestyret	Ldir	6,887	80,748	93,940	87,372	85,386	8,873	74,619	79,343	78,595	59,429	30,054	9,725	
Derav forskningsprosjekter	Ldir	0,265			72,616	72,881	0,000			66,005	50,729	26,804	7,225	
Derav utredninger og forprosjekter	Ldir	5,872			6,256	4,005	8,123		0,600	4,090	0,200	-	-	
Derav rammetilskudd	Ldir	0,750			8,500	8,500	0,750			8,500	8,500	3,250	2,500	
Administrasjonskostnader	Ldir	-	1,252	1,252	1,096	0,156	1,096	2,381	2,381	2,381	1,791	1,839	1,889	
Sum		6,887	82,000	95,192	88,468	0,156	86,482	8,873	77,000	81,724	80,976	61,220	31,893	11,614

Kommentar regnskap 2021

Det ble betalt ut noe mindre enn det som var innvilget i 2021. Dette skyldes hovedsakelig at flerårige prosjekter ikke er ferdige og vil bli fakturert i 2022 eller senere. Ansvar for prosjekter som pågår i 2021 var på 87,4 mill. kroner. Som følge av svingninger i pensjonskostnadene ble administrasjonshonoraret til Forskningsrådet i 2021 lavere enn antatt. Rammetilskudd er tilskudd til planteforedlingsforskning i regi av Graminor AS, Forskningsrådets program Miljøforsk og tilskudd til stiftelsen Norsk-Svensk hesteforskning. Disponibelt beløp 2021 er korrigert fra fjorårets rapport. Dette skyldes at CO₂- kompensasjonsmidlene er tatt ut av regnskapet til denne ordningen. I alt ble det overført 13,2 mill. kroner ubenyttede midler fra 2020 til disponibel ramme for 2021, hvorav 6,5 mill. kroner var satt av til utbetaling av ansvar i 2021 og 6,7 mill. inngikk i rammen for prosjekter med oppstart i 2022.

I Stortingets behandling av Prop. 200 S (2020–2021) om Jordbruksoppkjøret 2021 ble det besluttet å inndra totalt 2 mill. kroner av udisponerte midler fra forskningsmidlene. Inndragningen av udisponerte midler er gjort ved å trekke det inndratte beløpet ut fra disponibel innvilgningsramme for 2022.

Kommentar prognose 2022

I juni og desember 2021 ble nye samarbeids- og innovasjonsprosjekter med oppstart i 2022 innvilget. Det er avsatt 77 mill. kroner til forskning i 2022 over jordbruksoppkjøret i 2021. Det overføres drøyt 6,7 mill. kroner fra 2021 til disponibel ramme for 2022. 2 mill. kroner ble inndratt fra bevilgningen for 2021 av Landbruks- og matdepartementet, og disse er trukket fra den disponible rammen for 2022. Det er satt av 0,600 mill. kroner av 2022-rammen som kan lyses ut til eventuelle utredningsbehov til jordbruksoppkjøret 2023, men det er forventet en tilbakeføring av ubrukte midler fra avsluttede prosjekter hos Forskningsrådet på til sammen drøyt 1 mill. kroner. Disse midlene vil føre til at den disponible rammen for å innvilge nye utredninger og forprosjekter i 2022 vil øke til 1,6 mill. kroner. Resterende disponible midler fra 2021 er bundet opp i innvilgede prosjekter med oppstart i 2022. I prognosen for utbetalinger i 2022 er ansvar for tidligere innvilgede prosjekter inkludert. I administrasjonskostnader for 2022 ligger både honorar til Forskningsrådet og kostnader til ekstern evaluering av ordningen.

Kommentar prognose 2023

Prognose for utbetalinger tilsvarer gjenstående ansvar for allerede innvilgede prosjekter. Prognosen har rom for nye innvilgninger på ca. 15,8 mill. kroner, under forutsetning av at det avsettes 77 mill. kroner til forskning over jordbruksoppkjøret i 2023. De ledige midlene fordeles på forskningsprosjekter og utredninger/forprosjekter.

Kommentar prognose 2024

Prognose for utbetalinger tilsvarer gjenstående ansvar for allerede innvilgede prosjekter. Prognosen har rom for nye innvilgninger på ca. 45,1 mill. kroner disponible midler, under forutsetning av at det avsettes 77 mill. kroner til forskning over jordbruksoppkjøret i 2023. De ledige midlene fordeles på videreføring av rammetilskudd, forskningsprosjekter og utredninger/forprosjekter.

Kommentar prognose 2025

Prognose for utbetalinger tilsvarer gjenstående ansvar for allerede innvilgede prosjekter. Prognosen har rom for nye innvilgninger på ca. 50,2 mill. kroner, under forutsetning av at det avsettes 77 mill. kroner til forskning over jordbruksoppkjøret i 2024. De ledige midlene fordeles på videreføring av rammetilskudd, forskningsprosjekter og utredninger/forprosjekter.

Forskningsmidler over jordbruksavtalen (JA) blir forvaltet av et styre sammensatt av jordbruksavtalepartene. Landbruksdirektoratet er sekretariat for JA-styret, som samarbeider tett med styret for Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL). JA- og FFL-midlene går under fellesbetegnelsen Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri og finansierer forskning og innovasjon i hele verdikjeden fra primærledd til industri og forbrukerledd.

Innvilgninger

I 2021 innvilget JA-styret i samarbeid med FFL-styret nye prosjekter for om lag 120,5 mill. kroner over en periode på fire år. Av dette ble 11,3 mill. kroner finansiert av JA. I alt ble det lagt ut tre utlysninger, hvorav en fellesutlysning med Norges forskningsråd. Styrene innvilget syv samarbeidsprosjekter og syv innovasjonsprosjekter samt ni utredninger og forprosjekter. JA-styret valgte å videreføre støtte til norsk-svensk hesteforskning med til sammen 10 mill. kroner

for neste periode (2022-25). Vi viser til JA-styrets egen årsrapport for en omtale av aktiviteter og resultater i 2021 i henhold til de landbrukspolitiske målene.

3.10 Andre bevilgninger over LUF

CO₂- kompensasjonsmidler

I jordbruksoppkjøret i 2017 ble det enighet om at 22 mill. kroner skulle settes av som CO₂-kompensasjonsmidler i 2018. Disse ble fordelt med 15,5 mill. kroner til GENO sitt prosjekt «Avl for mer klimavennlig storfe» og 6,5 mill. kroner til syv utredninger som skal øke kunnskapen om hvordan jordbruket kan bidra til reduserte klimautslipp. Seks av utredningene er ferdige.

CO₂- kompensasjonsmidler

Tall i mill. kroner	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Prog.	Prog.
		-ramme	innvilg.	-ramme	2021	2021		2021	31.12.21	-ramme	innvilg.
		31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021		2022	2022	2022	2023
CO2 komp midler 2017 Ldir	5,674	-	0,026		0,010	5,084	0,580		0,036	0,580	
Sum	5,674	-	0,026	-	0,010	5,084	0,580	-	0,036	0,580	-

Kommentar regnskap 2021

To av prosjektene, en utredning og GENO sitt avlsprosjekt, er ikke fullført i 2021. Gjenstående ansvar er forventet utbetalt i 2022.

Kommentar prognose 2022

Disponibel ramme i 2022 tilsvarer ledige midler som kan tilbakeføres til LUF.

3.11 PRESIS – presisjonsjordbruk i praksis

Tall i mill. kroner	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Prog.	Prog.
		-ramme	innvilg.	-ramme	2021	2021		2021	31.12.21	-ramme	innvilg.
		31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021		2022	2022	2022	2023
Presisjonsjordbruk i praksis LMD	-	4,000	4,000	3,320	-	-	3,320	4,000	4,680	4,680	4,000
Sum	-	4,000	4,000	3,320	-	-	3,320	4,000	4,680	4,680	4,000

I jordbruksoppkjøret 2019 ble det satt av 4 mill. kroner per år i fem år til prosjektet PRESIS i regi av NIBIO v/Senter for presisjonsjordbruk, i samarbeid med Norges Bondelag, Norsk bonde- og småbrukarlag og Norsk Landbruksrådgiving. Prosjektet ble startet opp i januar 2020 og har som hovedmål å gjøre det enklere for norske bønder å ta i bruk ny teknologi for et mer ressurseffektivt og bærekraftig landbruk. Prosjektet skal utvikle et helhetlig system som skal sørge for at norske bønder kan få tilgang til brukervennlige, teknologiske tjenester innen presisjonsjordbruk, testet og tilpasset norske forhold. En viktig del av prosjektet er å skreddersy brukerstøtte og rådgiving for de nye tjenestene som skal tilbys.

Landbruksdirektoratet er representert i arbeidsgruppa for prosjektet. Det gjennomføres årlige statusmøter i januar hvor det blir redegjort for arbeidet i foregående år og planer for kommende år. Prosjektet avgir årlig rapport til Landbruksdirektoratet. Det planlegges dessuten et eget orienteringsmøte om prosjektet for avtalepartene i forkant av årets jordbruksforhandlinger. Tilsvarende møte ble også avholdt i 2021. Prosjektet viser god framdrift og er hovedsakelig i rute

i henhold til prosjektplanen. For å nå målet er prosjektet avhengig av store datamengder og mye av arbeidet har til nå bestått i å skaffe tilstrekkelig med kontrolldata, blant annet ved bildetaking ved hjelp av droner og multispektralt kamera. Det legges stor vekt på brukerinvolvering og testing for å sikre god måloppnåelse. Norsk Landbruksrådgiving er i ferd med å lære opp rådgivere som i neste omgang skal sørge for opplæring av bønder i bruk av verktøyet. Det har vært flere omtaler av prosjektet både i fagtidsskrift og dagspresse i løpet av det siste året.

3.12 Stiftelsen Norsk Mat

Tall i mill. kroner	Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Prog. utbetalt	Prog. utbetalt
		31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021	31.12.21	2022	2022	2022	2023
Stiftelsen Norsk Mat	KSL	-	63,000	63,000	63,000	-	63,000	-	57,000	57,000	57,000
Sum		-	63,000	63,000	63,000	-	63,000	-	57,000	57,000	57,000

Kommentar regnskap 2021

Midlene ble utbetalt i sin helhet til Stiftelsen Norsk Mat til oppfølging av Stiftelsens oppgaver innen landbruksnæringens internkontrollsystem Kvalitetssystemet i landbruket (KSL), merkeordningene i landbruket (Nyt Norge, Spesialitet og Beskyttede betegnelser), Inn på tunet, informasjon om økologisk landbruk og arbeid knyttet til lokalmat.

Stiftelsen Norsk Mat skal bidra til å styrke konkurransevnen til norsk matproduksjon og skape preferanser for norsk mat. Norsk Mat skal jobbe aktivt for å løfte frem kvaliteten i norsk produsert mat, og til å profilere norsk lokalmat og drikke, norske mat- og drikkespesialiteter og mat og drikke der det brukes norske jordbruksråvarer.

For budsjettåret 2021 var bevilgningen over jordbruksavtalen på 63 mill. kroner. Oppgavene knyttet til tilskuddet er i hovedsak arbeidet med KSL (Kvalitetssystem i landbruket), kommunikasjon og markedsføring av merkeordningene Nyt Norge, Spesialitet og Beskyttede betegnelser, samt drift og utvikling av lokalmat.no, økologisk.no, godkjenning av Inn på tunet-gårder og nasjonal nettside for Inn på tunet, samt salgsmålinger for lokalmat og -drikke.

I 2021 hadde Norsk Mat 19,5 årsverk, men budsjettsituasjon har resultert i kutt med tre årsverk fra og med 2022.

I den foreløpige årsrapporten fra Stiftelsen for 2021 fremkommer det at pandemien har påvirket deler av stiftelsens aktivitet, spesielt der hvor det er oppsøkende kontakt, slik som KSL-revisjoner og ulike lokalmataktiviteter.

Stiftelsen Norsk Mat har hatt sitt første driftsår med et oppgradert KSL-system for norske bønder og varemottakere. Så langt er erfaringene gode med det nye systemet. Systemet må fortsatt utvikles for å være et næringens felles verktøy innen internkontroll ikke minst når det gjelder å forenkle hverdagen til en bonde som må forholde seg til mange aktører og deres dataløsninger slik at disse blir sømløse. HMS-appen Trygg er lansert. Det er gjennomført 5300 KSL-revisjoner, 40 bedriftsrevisjoner i Nyt Norge, 76 bedriftsrevisjoner Lokalmat, 32 bedriftsrevisjoner Spesialitet og 15 bedriftsrevisjoner frukt- og grøntpakkerier.

Ved utgangen av 2021 er 4600 produkter merket med Nyt Norge. Det er en brutto økning på 600 produkter fra 2020. Den nye kategorien blomster/planter står for brorparten av økningen. Det er merkebrukeravtaler med 120 bedrifter. en netto økning i løpet av året på 11 bedrifter. Det er registrert 8 feilmerkinger hvorav 6 oppfyller Nyt Norge-kravene, men har i tillegg fått et annet opprinnelsesland. Pilotene blomster/planter og serveringssteder er blitt evaluert og er permanente med virkning fra 01.01.2022.

Nyt Norge sin finansieringsmodell for 2021 hadde en markedsføringsramme på kr 15,7 mill. kroner. Norsk nærings- og nytelsesmiddelarbeiderforbund har i tillegg bidratt med kr 1,2 mill. kroner i støtte til å synliggjøre norsk matproduksjons betydning for arbeidsplasser. Den årlige forbrukerundersøkelsen gjennomført i oktober 2021 viser fortsatt god framgang når det gjelder kjennskap og holdninger til merket.

Beskyttede betegnelser (BB) omfatter nå 32 produkter. Rein fra Jotunheimen fikk BB høsten 2021. 585 produkter er godkjent som Spesialitet. Antall merkebrukere er 129 virksomheter. Som følge av korona er merkebrukeravgiften halvert. Det har vært gjennomført flere møter og webinarer for lokalmatprodusenter med mål om økt Spesialitetmerkebruk og registrering i lokalmat.no.

Lokalmat.no har hatt en god utvikling og medio desember har 648 kvalitetssikrede bedrifter med til sammen 2907 produkter registrert seg i databasen og 376 innkjøpere. Fra 1. april 2018 er det kun kvalitetssikrede produsenter som har gyldig egenrevisjon (under 12 mnd) som vises i portalen. Evalueringen fra produsentene viser at de er fornøyde og at ekstern revisjonen har høy nytteverdi for bedriften.

Den årlige målingen av lokalmatomsetningen i dagligvarehandelen (DVH) og storhusholdning (SHH) har blitt gjennomført i samarbeid med Nielsen Norge og flere aktører på SHH. Omsetningen var på totalt 11,3 mrd. Årets omsetningsvekst i DVH var på 6,3 mrd. kroner eller 14,4 % mens totalveksten i 6,2%. Det er en 8,2 % større vekst på lokalmat enn på matvarer generelt. Det er vekst i alle kategorier. Storhusholdningsmarkedet hadde en omsetning på 4,47 mrd. kroner og er preget av redusert omsetning på grunn av korona.

Det er gjennomført en rekke kampanjer for å løfte fram forbrukerrettet informasjon om norsk mat og kampanjer for å øke norskandelen for frukt og grønt.

Kommentar Prognose 2022

Det legges til grunn at hele disponibel innvilgningsramme kommer til utbetaling i 2022.

Kommentar Prognose 2023

Forutsatt ingen endring i disponibel innvilgningsramme for 2023, legges det til grunn at hele rammen kommer til utbetaling i 2023.

3.13 Utviklingsprogrammet

Tall i mill. kroner		Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Prog.	Prog.	
			-ramme	innvilg.						innvilg.	Prog.	Prog.	
		31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021	2021	31.12.21	2022	-ramme	2022	2022	2023
Utviklingsprogram for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskapning	IN	120,353	82,000	110,642	90,878	3,344	73,614	134,272	78,700	81,809	70,000	65,000	
Adm.kost	IN	-	9,300	9,300	9,300		9,300	-	6,600	6,600	6,600	9,500	
Sum		120,353	91,300	119,942	100,178	3,344	82,914	134,272	85,300	88,409	76,600	74,500	

Utviklingsprogrammet forvaltes av Innovasjon Norge. Innovasjon Norge avlegger egen rapport til LMD på sine ordninger. IN rapporterer i slutten av august.

I Stortingets behandling av Prop. 200 S (2020–2021) om Jordbruksoppkjøret 2021 ble det besluttet å inndra totalt 20 mill. kroner av udisponerte midler fra utviklingsprogrammet. Inndragningen av udisponerte midler er gjort ved å trekke det inndratte beløpet ut fra disponibel innvilgningsramme for 2022.

3.14 Verdiskapningsprogram for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket

Tall i mill. kroner		Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Innvilget 2021	Inndratt 2021	Utbetalt 2021	Ansvar 31.12.21	Innvilg. -ramme 2022	Disponibel innvilg. -ramme 2022	Prog. utbetalt 2022	Prog. utbetalt 2023
Verdiskapningsprogr for fornybar energi	IN	112,555	91,800	92,694	99,855	8,116	81,495	122,799	106,300	107,255	90,000	100,000
Administrasjonskostnader (inkl. KEU)	IN	-	5,200	5,200	5,200		5,200	-	5,700	5,700	5,700	6,000
Sum		112,555	97,000	97,894	105,055	8,116	86,695	122,799	112,000	112,955	95,700	106,000

Verdiskapningsprogram for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket forvaltes av Innovasjon Norge. Innovasjon Norge avlegger egen rapport til LMD på sine ordninger. IN rapporterer i slutten av august.

3.15 Skogbruk

Tall i mill. kroner		Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Innvilget 2021	Inndratt 2021	Utbetalt 2021	Ansvar 31.12.21	Innvilg. -ramme 2022	Disponibel innvilg. -ramme 2022	Prog. utbetalt 2022	Prog. utbetalt 2023
Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)												
<i>Del av NMSK forvaltet av kommunene:</i>												
			95,000	107,053					85,000	98,203	98,000	95,000
Skogkultur	SF	0,073	87,000		72,262	0,059	72,246	0,029				
Førstegangstynning	SF	0,003	-		0,122	0,010	-	0,115				
Tilskudd til miljøtiltak i skogen	SF	0,178	8,000		2,219	-	1,900	0,496				
Andre tiltak i skogbruket	SF	7,092	-		8,893	0,576	4,016	11,392				
Delsum kommunal del av NMSK		7,346	95,000	107,053	83,496	0,645	78,163	12,033	85,000	98,203	98,000	95,000
<i>Del av NMSK forvaltet av SF:</i>												
			109,000	112,492					85,000	96,034		
Skogsveier	SF	189,306			111,073	23,071	49,030	228,279			70,800	70,800
Taubane og hest	SF	10,072			16,287	2,831	12,429	11,099				
Delsum SF-del av NMSK		199,378	109,000	112,492	127,360	25,902	61,458	239,378	85,000	96,034	70,800	70,800
Sentrale midler for foryngelseskontroll												
		0,000	-0,000	0,076	-	-	-	0,000		0,076		
Delsum NMSK		206,723	204,000	219,622	210,856	26,547	139,621	251,411	170,000	194,313	168,800	165,800
Skogbruksplanlegging, fylkesvis	SF	68,073	32,000	41,577	40,910	10,751	19,225	79,007	30,000	41,418	30,000	30,000
Kurs og andre opplærings tiltak	LMD	-	14,000	14,000	14,000		14,000	-	14,000	14,000	14,000	14,000
Velg skog	LMD	-	1,000	1,000	1,000		1,000	-	1,000	1,000	1,000	1,000
Kystskogbruket	FK	4,105	6,000	6,301	6,000		8,505	1,600	6,000	6,301	7,600	6,000
Veiledning små og mellomstore skogeiere	Ldir	-	-	0,373			-	-	-	0,373		
Delsum øvrige sentrale tiltak		72,178	53,000	63,251	61,910	10,751	42,730	80,607	51,000	63,092	52,600	51,000
Sum		278,902	257,000	282,873	272,766	37,298	182,351	332,018	221,000	257,405	221,400	216,800

Landbruksdirektoratet forvalter virkemidler som skal bidra til å oppfylle regjeringens mål om økt verdiskaping gjennom et lønnsomt og bærekraftig skogbruk. Virkemidlene er i hovedsak knyttet til bedre infrastruktur, foryngelse og skogkultur samt miljø- og klimatiltak.

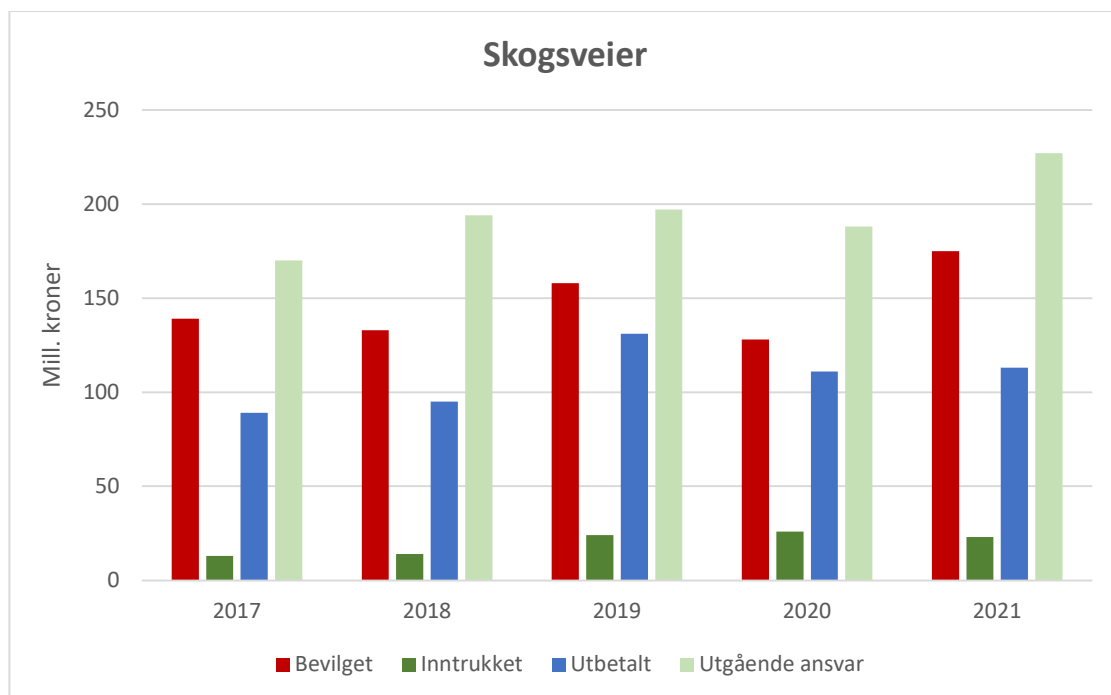
I Stortingets behandling av Prop. 200 S (2020–2021) om Jordbruksoppkjøret 2021 ble det besluttet å inndra totalt 11 mill. kroner av udisponerte midler fra skogordningen. Inndragningen av udisponerte midler er gjort ved å trekke det inndratte beløpet ut fra disponibel innvilgningsramme for 2022.

Avviket mellom prognosert og utbetalt på Skogbruk skyldes at det ble et betydelig fall i aktiviteten i 2021, spesielt knyttet til ungskogpleie. Det hele tilskrives arbeidskraftsituasjonen, spesielt knyttet til utenlandsk arbeidskraft, som følge av covid-19. Det har vært begrenset med søknader og utbetalinger på Tilskudd til miljøtiltak i skogen. Direktoratet leverer i mars 2022 en evaluering på ordningen. For skogbruksplanlegging, skyldes avviket forsinkelser i flere prosjekter som følge av covid-19 og problemer med leveranse av bilder.

SKOGSVEIER

Den økte avirkningen vi har hatt de siste årene, skyldes bl.a. økt satsing på infrastruktur og høyere tømmerpriser. Det ble også i 2021 gjennomført en betydelig satsing på skogsveier. For 2021 ble det bevilget 109 mill. kroner over LUF, samt 63,56 mill. kroner over Statsbudsjettet (kap. 1149.71) til nybygging og ombygging av skogsveier samt til drift i vanskelig terreng. Det ble ferdigstilt 129 km skogsveier, hovedsakelig skogsbilveier. Dette er 14 km mer enn i 2020. I tillegg ble 234 km. eksisterende skogsveier oppgradert til dagens standard. Sammenlignet med 2020 var dette en vesentlig nedgang på 69 km. Trenden er at det har vært litt mindre ferdigstilling av anlegg de siste årene. Nedgangen kan blant annet skyldes covid-19. En annen årsak kan være at nå har kommunene ansvaret for vei- og driftstilskudd.

I alt ble det investert 256,0 mill. kroner i skogsveibygging, en nedgang på 2 prosent fra 2020. Byggekostnadene varierer mye fra år til år avhengig av hvor i landet jobben er gjort. Trenden er at kostnadene øker over tid. Det ble utbetalt 105,2 mill. kroner i tilskudd til nybygging og ombygging av skogsveier. Planlegging, bygging og ferdigstilling av en vei går gjerne over flere år. Dette fører til svingninger i statistikken.

Diagrammet viser LUF-midler, inkludert overførte statsbudsjettmidler (kap. 1149.71)

Til drift i vanskelig terreng er det utbetalt 12,4 mill. kroner, en nedgang på 2,1 mill. kroner fra 2020. Dette er i hovedsak tilskudd til taubanedrifter. Nedgangen kan skyldes dårligere tilgang på utenlandsk arbeidskraft for entreprenørene når landegrensene ble stengt som følge av covid-19. Prognosene for bevilgning i 2022 og 2023 gjelder LUF-midlene. Midler over kap. 1149.71 som har en prognose på 41 mill. kroner i 2022 og 21 mill. kroner i 2023 kommer i tillegg. Det forventes en

betydelig større aktivitet og utbetaling av driftstilskuddet i 2022 som følge av flere stormer vinteren 2021/2022.

NY SKOG

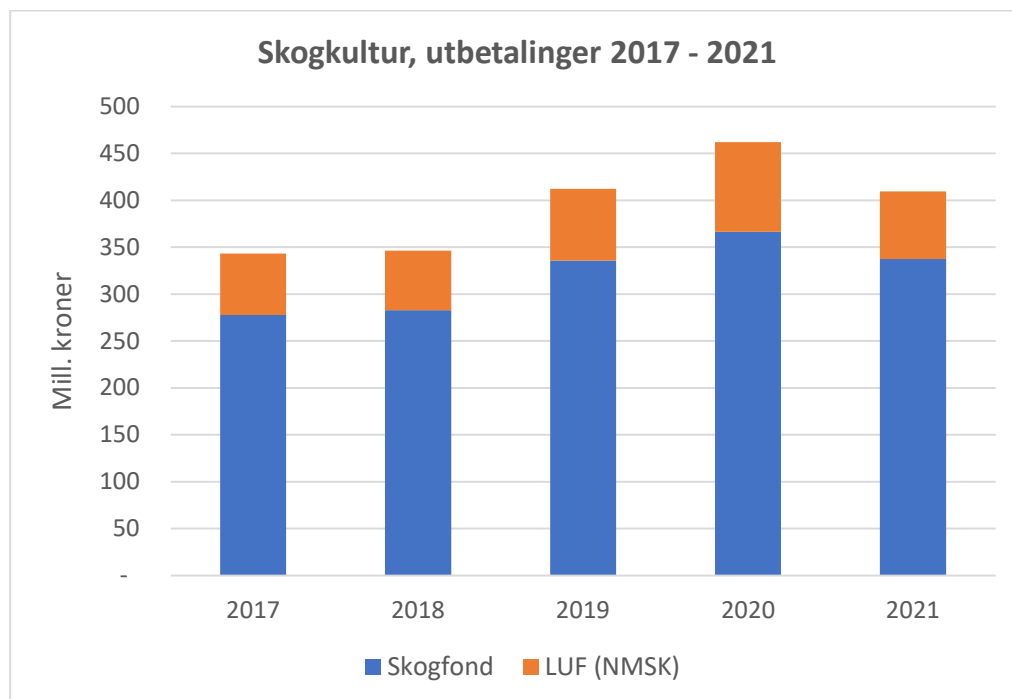
Planting, ungskogpleie og andre skogkulturtiltak for å etablere og skjøtte ny skog gir et viktig bidrag til økt volum- og verditilvekst i skogen. Det gir bedre lønnsomhet og økt verdiskaping for alle ledd i verdikjeden. Ut over det er aktiv skogskjøtsel et godt klimatiltak som bidrar til å binde CO₂, samtidig som man kan bygge robuste og stormsterke skoger for framtida.

Foryngelsesarealet ved planting var i 2021 på nesten 253 000 dekar. Det er en økning på ca. 32 000 dekar fra 2020, til tross for at plantetallet gikk litt ned i 2021. Naturlig foryngelse av furu, gjerne i kombinasjon med markberedning, er ellers en mye brukt foryngelsesmetode på Østlandet. Resultatkartleggingen viser at det fortsatt er utfordringer knyttet til oppfyllelse av foryngelsesplikten etter hogst. Spesielt i kystfylkene er det slik at mange hogstflater ikke blir tilfredsstillende forynget.

Plantetallet har økt de senere årene, delvis som en konsekvens av økt avvirkning og delvis som en konsekvens av tettere planting. I 2021 ble det til sammen planta 39,6 mill. planter; 37,1 mill. ved nyplanting og 2,5 mill. ved suppleringsplanting.

Ungskogpleieaktiviteten har hatt en økning, men falt betydelig i 2021 og endte på under 220 000 dekar. Det er et stort etterslep og behov for økt ungskogpleie.

Forbruket ble i 2021 lavere enn forventet og endte godt under innvilgningsrammen. Skogplantingen ble redusert noe fra foregående år og ungskogpleieaktiviteten falt med mer enn 30 prosent. Begge deler har nok sin hovedårsak i mangel på arbeidskraft som følge av covid-19. Det forventes høy aktivitet i 2022, både når det gjelder planting, ungskogpleie og markberedning. Til tross for overførbare midler, hvor omkring 6 mill. kroner er øremerket miljøtiltak i skog, forventes disponibel innvilgningsramme og budsjett for 2022 å bli stramt. Det samme gjør seg gjeldende med prognosen for utbetalinger i 2023.

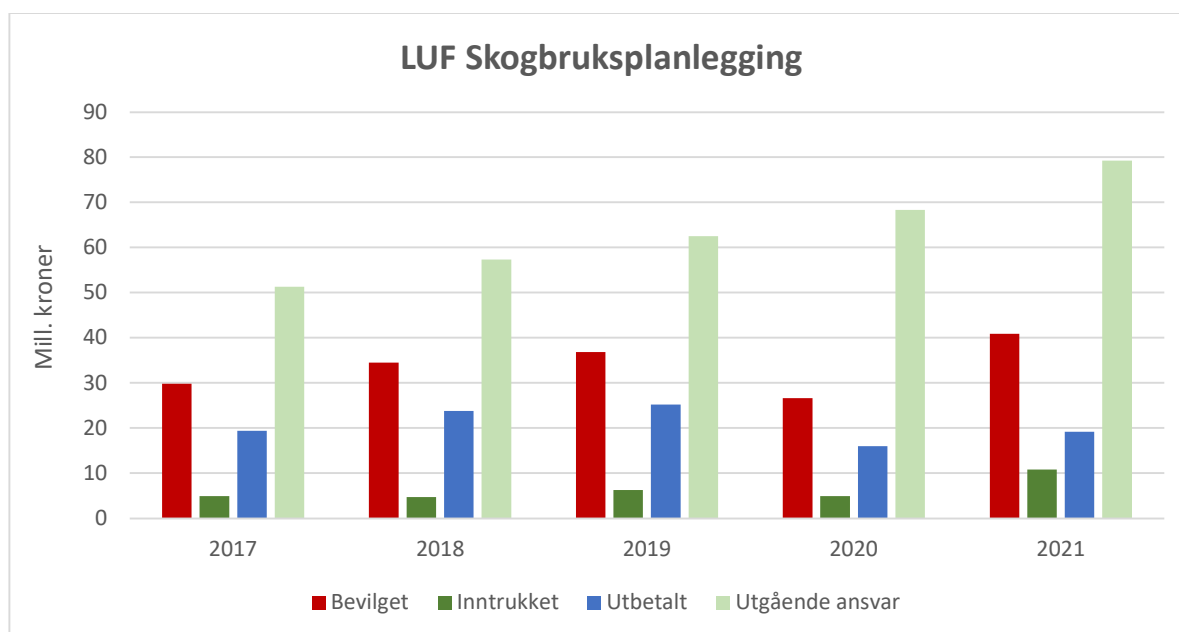

Diagrammet viser utbetalinger over skogfondkontoene til skogeier de siste fem årene, fordelt på skogfond og LUF-midler (tilskudd).

SKOGBRUKSPLANLEGGING

Skogbruksplanlegging med miljøregistreringer (MiS-kartlegging) er et virkemiddel for bærekraftig utnyttelse av skogressursene. Det ble i 2021 utbetalt 19,2 mill. kroner i tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistrering. Dette er en økning på 3,2 mill. kroner fra året før. Det ble i 2021 levert skogbruksplanprosjekter for et areal på 2,5 mill. dekar og livsmiljøregistreringer med et arealbeslag på ca. 50 000 dekar. Bevilgninger til dette formålet har økt noe de siste tre årene, noe som vil komme til utbetaling etter hvert som prosjektene blir ferdigstilt.

Det er behov for å evaluere om MiS-kartlegging utføres i tråd med instruks, og om den fanger opp de forventede forekomstene. Landbruksdirektoratet etablerte derfor et prosjekt for å undersøke et utvalg av kartlagte livsmiljøer, og vi engasjerte Naturhistorisk museum ved Universitetet i Oslo (UiO) til å etablere en fasit for samordning av data fra andre naturkartlegginger i form av et referanseområde i Eiker i Buskerud. Landbruksdirektoratet jobber med å evaluere dette prosjektet.

Diagrammet viser LUF-midler, skogbruksplanlegging.

Årsaken til at vi ser en økning i utbetalinger for 2021, sammenlignet med 2020, er at flere prosjekter kom i gang etter de største covid-19 utfordringene i 2020. Den viktigste årsaken til økningen i utgående ansvar er tidsperspektivet. På grunn av at vi en periode hadde en stor andel av midlene som ikke var satt i ansvar, har vi oppfordret statsforvalterne til å sette midlene i ansvar på et tidlig tidspunkt. Da kan det ta litt tid mellom oppstart og at prosjektene formelt blir avsluttet. Et skogbruksplanprosjekt tar normalt 3-4 år fra oppstart til utbetaling av tilskudd.

Rammen til skogbruksplanlegging ble redusert med 2 mill. kroner i forhold til 2020. Dette betyr at de ubrukte midlene vil reduseres i løpet av 2022. For 2023 forventer vi en tilsvarende rammetildeling for fylkene, omtrent slik den har vært de siste to årene.

KYSTSKOGBRUKET

Forvaltningen av midlene til kystskogbruket ble fra 2020 overført til fylkeskommunene. De har som anbefalt samlet seg om felles retningslinjer og en felles forvaltning av midlene. Trøndelag fylkeskommune forvalter midlene på vegne av kystfylkene. Skognæringa Kyst var eneste søker og

ble tildelt hele bevilgningen, 6 mill. kroner, i 2021. Midlene går til fylkesovergripende prosjekter i regi av Skognæringa Kyst. Dette på samme måte som det i all hovedsak var før forvaltningen av ordningen ble overført til fylkeskommunene.

3.16 Oppfølging av handlingsplan mot villsvin

Tall i mill. kr		Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Prog. utbetalt	Prog. utbetalt
		31.12.12	2021	01.01.21	2021	2021	2021	31.12.21	2022	2022	2022	2023
Tiltak mot villsvin	LMD	-	2,000	2,000	2,000		2,000	-	2,000	2,000	2,000	2,000
Sum		-	2,000	2,000	2,000	-	2,000	-	2,000	2,000	2,000	2,000

Kommentar regnskap 2021

Midlene er overført til Miljødirektoratet for tiltak mot villsvin, ref. kap. 6, note 3 i regnskapet. LMD følger opp tilskuddsrammen.

Midlene ble utbetalt i sin helhet til Miljødirektoratet til "Villsvinprosjektet"

Kommentar Prognose 2022

Rammen forventes utbetalt i sin helhet til Villsvinprosjektet, ihht. LMDs tildelingsbrev til Miljødirektoratet av 17. januar 2022.

Kommentar Prognose 2023

Med forbehold om at tiltaket og rammen blir videreført i jordbruksoppgjøret for 2023.

3.17 Midler til konfliktforebyggende tiltak jordbruk/reindrift

Tall i mill. kroner		Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Prog. utbetalt	Prog. utbetalt
		31.12.19	2021	01.01.21	2021	2021	2021	31.12.21	2022	2022	2022	2023
Konfliktforebyggende tiltak	SF	2,643	3,000	9,991	1,433	1,970	0,388	1,719	3,000	13,528	1,700	5,000
Sum		2,643	3,000	9,991	1,433	1,970	0,388	1,719	3,000	13,528	1,700	5,000

Kommentar regnskap 2021

Jf. tildelingsbrevet til Statsforvalteren i Trøndelag for 2021 ble det avsatt 1,5 mill. kroner over kapittel 1150 post 50. og 1, 5 mill. kroner til ordningen over kapittel 1151 post 51, dvs til sammen 3 mill. kroner til ordningen for konfliktforebyggende tiltak mellom reindrift og annen berørt part for 2021. I tillegg til tildelte midler for 2021 stod det igjen til sammen 6,874mill. kroner på rammen fra 2020 som ble overført til årets ramme. Samlet har vi derfor hatt kr 9,874mill. kroner til rådighet i 2021 til konfliktforebyggende tiltak mellom reindrift og øvrig part.

I tillegg kommer inndratte midler per 3.12.2021 på til sammen 1,970 mill. kroner som legges til årets ramme for tilskudd 2021. Forbruk 2021: Hovedmålet med de konfliktforebyggende tiltakene er å redusere konflikter mellom reindriften og øvrig landbruk. I tillegg omfatter ordningen konfliktforebyggende tiltak mellom by og rein. I 2021 er det ikke omsøkt tiltak som omfatter konfliktforebyggende tiltak mellom by og rein.

Jf. tildelingsbrevet kan inntil 0,100 mill. kroner belastes ordningen til administrasjons- og gjennomføringskostnader fordelt med 0,050 mill. kroner fra LUF og 0,050mill. kroner fra RUF.

Statsforvalteren i Trøndelag har benyttet seg av dette og har innvilget 0,100 mill. kroner til administrasjon. Midlene er brukt til å dekke reiser og gjennomføring av meglingsmøter og diverse informasjonstiltak om ordningen.

Videre har vi behandlet 4 innkomne søknader om tilskudd til reingjerder. Alle søknadene er innvilget tilskudd. Samlet er det innvilget 1,433 mill. kroner i 2021.

Kommentar Prognose 2022

Per 13.2.22 ligger det inne fire søknader i AGROS der det til sammen er innvilget kr 1,802 mill. kroner. I en av sakene er det foretatt en delutbetaling på til sammen 0,1889 mill. kroner, dvs. at det er behov for å utbetale 1,6139 mill. kroner i 2022 i forhold til saker som allerede er innvilget. Videre vil Statsforvalteren i Trøndelag innvilge og utbetale 0,100 mill. kroner til egen drift av ordningen i 2022, slik vi har gjort foregående år, og i henhold til tildelingsbrev fra Landbruksdirektoratet. Vi har per i dag ingen ferdigstilte nye søknader liggende til behandling, men vi har noen få søknader som er under utarbeidelse, og som forhåpentligvis er klar til behandling i 2022. Herunder gjerdetiltak i Tufsingdalen, Nordreisa og Selbu. I tillegg jobbes det med fjerning av gammelt storfe-gjerde i Roltdalen nasjonalpark som har vært konflikt med reindriften i flere tiår. Dette i kombinasjon med investeringer i nofence til storfe slik at tamrein og storfe kan utnytte felles beiteressurs i dette området i framtida.

Kommentar Prognose 2023

Prognose for utbetaling av tilskudd i 2023 baserer seg på at våre forslag til endinger av forskrift om konfliktforebyggende tiltak endres slik at vedlikehold av gjerder kan omsøkes og at det innvilges tilskudd til akutte tiltak. Slik vi har gitt innspill til reindrifftsavtalen for 2022 - 2023 er konfliktene med rein på innmark sterkt økende og det er stort behov for tiltak, og det er derfor behov for endringer i ordningen.

3.18 Spesielle miljøtiltak i jordbruket - SMIL

Tall i mill. kroner	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Prog.	Prog.	
		-ramme	innvilg.	innvilg.	2021	2021		2021	31.12.21			-ramme
		31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021	31.12.21	2022	2022	2022	2023	
Spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL)	SF	341,891	132,000	140,974	173,072	36,143	118,625	360,194	147,000	151,045	132,000	147,000
Sum		341,891	132,000	140,974	173,072	36,143	118,625	360,194	147,000	151,045	132,000	147,000

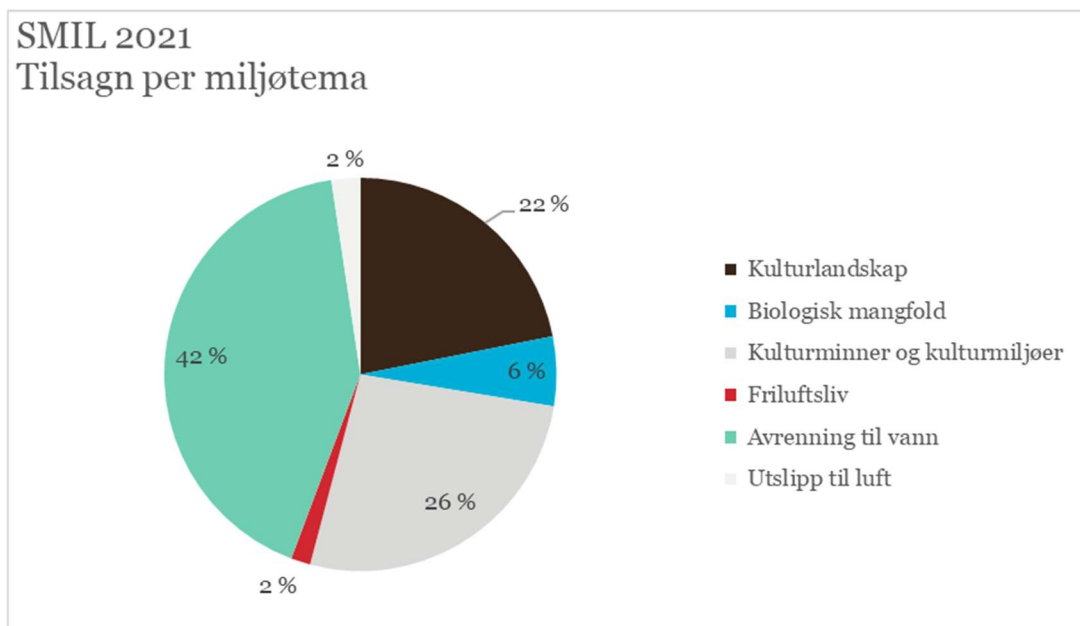
SMIL-ordningen forvaltes av kommunene. I 2021 var rammen på 132 mill. kroner. I tillegg ble det overført udisponerte midler fra 2020. Totalt 3 518 søknader ble mottatt. Dette var en nedgang på ca. 7 prosent fra 2020, som var et år med spesielt høy aktivitet.

Det ble fattet vedtak i 3 205 SMIL-søknader i 2021. 88 prosent av søknadene fikk innvilget tilskudd. Det omsøkte beløpet var totalt på 353 mill. kroner. Det ble gitt tilsagn om 173 mill. kroner, en reduksjon på 6 mill. kroner fra 2020. Reduksjonen i gitt tilsagn kan forklares med nedgangen i antall søknader fra 2020 til 2021. I 2020 åpnet regelverket for at også eier, og ikke

kun driver, av landbrukseiendom kunne søke om SMIL-midler. Dette er trolig noe av årsaken til økningen i innkomne søknader i 2020.

En økende andel av midlene har de siste årene blitt benyttet til utbedring av hydrotekniske tiltak og andre tiltak for redusert forurensing. I 2021 har 56 prosent av rammen blitt brukt på kulturlandskapstiltak og 44 prosent er brukt på forurensingstiltak. Investeringsinteressen for hydrotekniske anlegg har økt jevnt de siste tre årene, og det er en generell økende interesse for forurensningstiltak. Flere fylker rapporterer at de har behov for, og ønsker å bruke, en større andel av SMIL-midlene på utbedring av hydrotekniske anlegg.

Avrenning til vann var det miljøtemaet det ble innvilget mest tilskudd til i 2021 (Figur under).

Tilsagn i 2021 per miljøtema.

Prognose for utbetalinger i 2022 er vurdert til 132 mill. kroner basert på rammen i 2021. Prognose for 2023 er på 147 mill. kroner. Rammen for 2022 legges til grunn for 2023. Erfaringsmessig ligger utbetalingsbeløpet godt under tilsagnsbeløpet (en differanse på 54,5 mill. kroner i 2021). Dette skyldes at fristen for å ferdigstille SMIL-prosjekter er på inntil 5 år. Økning i utbetalinger vil således ligge noen år etter økning i rammen. Flere prosjekter blir heller ikke gjennomført, og tilsagnet trekkes tilbake. Av denne grunn benyttes rammen fra foregående år til å sette prognosen.

3.19 Tilskudd til drenering

Tall i mill. kroner	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Prog.	Prog.
		-ramme	innvilg.	innvilg.	2021	2021		2021	-ramme		
	31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021	2021	31.12.21	2022	2022	2022	2023
Drenering	SF 166,729	68,000	167,928	70,145	30,946	64,116	141,811	68,000	146,729	65,000	60,000
Sum	166,729	68,000	167,928	70,145	30,946	64,116	141,811	68,000	146,729	65,000	60,000

Godt drenert jord gir bedre så- og høsteforhold, økt plantevekst, økt næringsopptak, bedre jordhelse og redusert risiko for jordpakking. God drenering kan redusere faren for erosjon som følge av overflateavrenning, og bidra til bedre vannkvalitet. Redusert erosjon bidrar til å bevare

jord som en ressurs for fremtidig matproduksjon. Drenering er også viktig både for å tilpasse jordbruket til et endret klima, og å redusere klimagassutslipp fra arealene.

I 2021 ble det innvilget 70,1 mill. kroner i tilskudd, som vil bidra til å drenere nær 54 000 dekar. Siden ordningen ble innført i 2013, er det innvilget tilskudd til drenering av nær 404 000 dekar. Det er fortsatt stort behov for drenering av arealer.

Kommentar regnskap 2021

Prognosen for 2021 var 70 mill. kroner, mens utbetalingen ble 64,2 mill. kroner. Økte tilskuddssatser fra 2017 har gitt høyere utbetalinger både i 2018, 2019 og 2020. Etter en utbetaling i 2020 på 73 mill. kroner som var den største siden ordningen ble introdusert i 2013, ble utbetalingene i 2021 redusert til 64,2 mill. kroner. Innvilget tilskudd var høyt i 2017 og 2018 og er grunnen til den høye utbetalingen i 2020. Innvilget tilskudd var lavere i 2019 (kanskje som følge av tørkesommeren 2018), men økte noe i 2020 til om lag 97 mill. kroner. I 2021 ble det innvilget 70,1 mill. kroner. Både utbetalt og innvilget beløp har gått ned i 2021. Dette kan tyde på at effekten av økte tilskuddssatser fra 2017 er i ferd med å avta.

I Stortingets behandling av Prop. 200 S (2020–2021) om Jordbruksoppgjøret 2021 ble det besluttet å inndra totalt 50 mill. kroner av udisponerte midler fra dreneringsordningen. I løpet av 2021 ble det inndratt 34,2 mill. kroner som Landbruksdirektoratet ikke hadde fordelt til statsforvalteren, og 15,8 mill. kroner udisponerte midler i kommunene. Tilbaketrekkingen ble gjort med likt prosentvist uttak av udisponerte midler for alle fylker. Inndragningen av udisponerte midler er gjort ved å trekke det inndratte beløpet ut fra disponibel innvilgningsramme for 2022.

Kommentar prognose 2022

Fjorårets prognose for 2022 var 70 mill. kroner. Erfaringstall fra 2019, 2020 og 2021 tilsier at prognosen for 2022 reduseres til 65 mill. kroner, forutsatt uendrede satser.

Kommentar prognose 2023

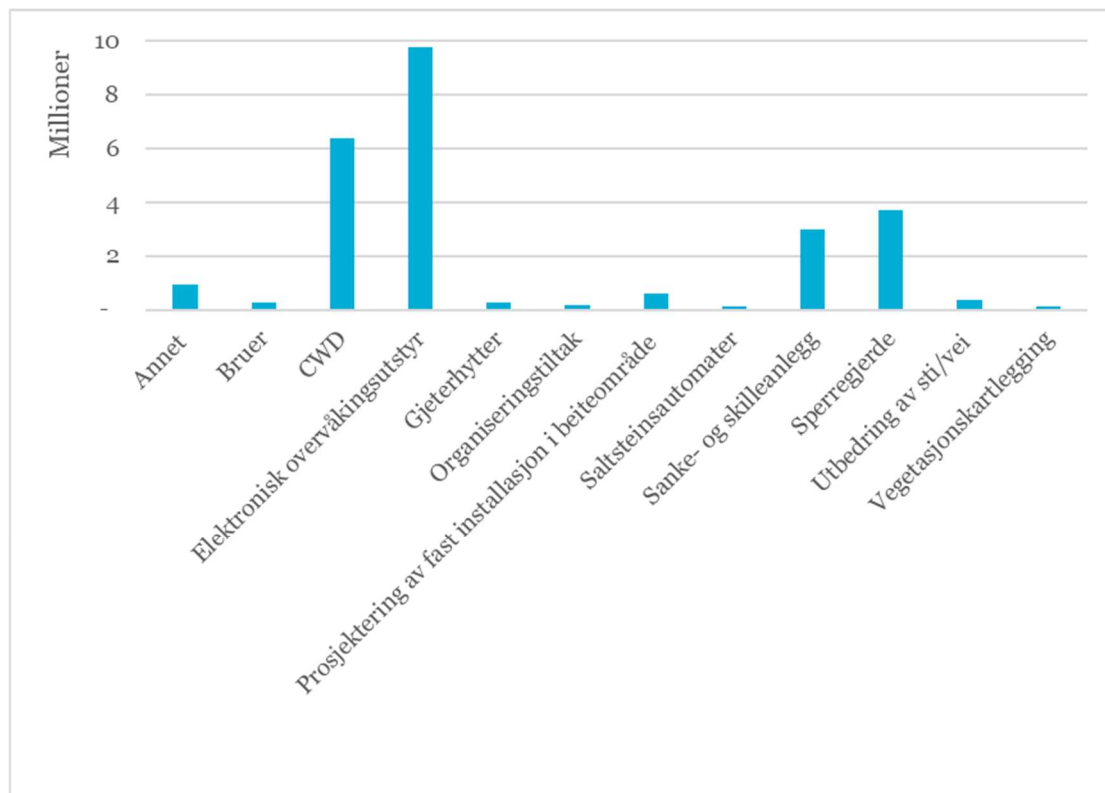
I 2020 og 2021 ble det innvilget henholdsvis 97 mill. kroner og 70,1 mill. kroner. Dette indikerer en noe nedadgående interesse for drenering. Vi forutsetter at dreneringstiltakene med høyest lønnsomhet blir utført først, og at terskelen for å planlegge og gjennomføre drenering etter hvert kan bli høyere med uendrede tilskuddssatser. Prognosen for 2023 er på dette grunnlaget satt lavere enn prognosen for 2022, til 60 mill. kroner.

3.20 Tilskudd til tiltak i beiteområder

Tall i mill. kr	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Prog.	Prog.
		-ramme	innvilg.	-ramme				innvilg.	utbetalt		
	31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021	2021	31.12.21	2022	2022	2022	2023
Tiltak i beiteområder SF	29,760	26,500	28,103	28,822	3,569	23,250	31,764	26,000	28,849	26,000	26,000
Sum	29,760	26,500	28,103	28,822	3,569	23,250	31,764	26,000	28,849	26,000	26,000

Fellestiltak i beiteområder som investeringstiltak, planleggings- og tilretteleggingsprosjekter, bidrar til økt utnyttelse av beite i utmark og redusert tap av dyr på utmarksbeite. Tiltakene har indirekte også stor miljømessig betydning, fordi de bidrar til å forhindre gjengroing i kulturlandskap, ivaretar kulturbetinget naturmangfold og legger til rette for tilgjengelighet.

Totalrammen for tilskudd til tiltak i beiteområder var i 2020 totalt 23 mill. kroner, og med en betydelig prioritering av teknologiinvesteringer. Kommunene innvilget mest tilskudd til elektronisk overvåkingsutstyr, sanke- og skilleanlegg og sperregjerder.

Fordeling av tiltak innvilget i 2021.

For 2021 var det avsatt i alt 5 mill. kroner på ordningen øremerket kostnader for beitenæringen som følge av bekjempelse av CWD i Nordfjella og på Hardangervidda. Det ble i tillegg avsatt 3,5 mill. kroner over revidert nasjonalbudsjett. Tilskudd til CWD tiltak forvaltes av Statsforvalteren i Oslo og Viken, i samarbeid med berørte fylker og Landbruksdirektoratet. Aktuelle tiltak det har vært gitt støtte til for å bøte på ulempene ved at de gamle saltsteinautomatene ikke lenger kunne benyttes, har vært økt tilsyn/gjeting, elektronisk overvåking og salting fra tillatte innretninger i tråd med endringer i CWD-soneforskriften om bruk av salt.

Kommentar regnskap 2021

Ramme, tildeling og ansvar økte i 2021, dels som følge av ekstraordinære CWD tiltak i Nordfjella og på Hardangervidda. Samlet utbetalt i 2021 er i tråd med prognoser, etter tilleggsbevilgning på 3,5 mill. kroner i revidert nasjonalbudsjett til CWD håndtering, samtidig med en økning av inndratte midler.

Kommentar prognose 2022

Prognosen legger til grunn noe etterslep i prosjektgjennomføring grunnet covid-19 og et stort antall flerårige prosjekter som tilsier en gradvis økning i utbetaling. Det er lagt til grunn en uendret CWD strategi og forventet at 6,5 mill. kroner øremerket til CWD i 2022, samt et underforbruk på ca. 0,7 mill. kroner til samme formål i 2021, i hovedsak utbetales i 2022.

Overføring av forvaltningen fra Statsforvalteren til kommunen gir små og årlig varierende rammer, som sammen med bruk av nytt fagsystem fremdeles tilsier noe usikkerhet for prognosene.

Kommentar prognose 2023

Prognose 2023 settes lik prognose for 2022, under forutsetning av uendret bevilgning samlet for ekstraordinære CWD tiltak og ordinære tiltak forvaltet gjennom kommunen.

3.21 Handlingsplan for plantevernmidler

Tall i mill. kroner	Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Prog. utbetalt	Prog. utbetalt	
	31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021	2021	31.12.21	2022	2022	2022	2023	
Handlingsplan for plantevernmiddel	Ldir.	11,611	12,000	12,053	12,047	0,197	12,121	11,340	12,000	12,203	12,000	9,000
PLV - øremerkede midler	Ldir.	-	-	0,400	0,400	-	0,400	-	-	-	-	-
Sum		11,611	12,000	12,453	12,447	0,197	12,521	11,340	12,000	12,203	12,000	9,000

Landbruksdirektoratet og Mattilsynet deltok i 2021 i rullering av Handlingsplan for bærekraftig bruk av plantevernmidler for en ny femårsperiode. LMD har nå fastsatt revidert handlingsplan for 2021–2025. Gjeldende handlingsplan gir en oppdatert oversikt over status på området. Den fastsetter mål og tiltak for å redusere avhengigheten av kjemiske plantevernmidler, og for å redusere risikoen for negative virkninger av bruken av kjemiske plantevernmidler på helse og miljø.

Høsten 2021 lyste Landbruksdirektoratet ut totalt 12 mill. kroner i prosjektmidler for å nå målene i ny handlingsplan i 2022, dvs. redusert og bærekraftig bruk av kjemiske plantevernmidler. Landbruksdirektoratet mottok 34 søknader om prosjekttilskudd for 2022, med totalt søknadsbeløp på ca. 45 mill. kroner. Søknadene ble vurdert i samråd med Mattilsynet, og 16 prosjekter mottok vedtak om tilskudd.

De 16 prosjektene fordelte seg slik på disse temaene:

- integrerte metoder (4)
- plantevernmidler i jord og vann (5)
- bærekraftig/riktig bruk (4)
- faktisk bruk i Norge (1)
- plantevernmidler under norske forhold og hensyn til pollinatorer (1)
- helserisiko (1)

Kommentar regnskap 2021

Prognose for utbetaling i 2021 på 12 mill. kroner samsvarer godt med utbetalt beløp på 12,5 mill. kroner.

Kommentar prognose 2022

Det fleste pågående prosjekter pr. 31.12.2021, med et samlet ansvar på 11,3 mill. kroner, har rapporteringsfrist i løpet av første halvår 2022. Det er derfor grunn til å anta at mesteparten av ansvaret blir innfridd i 2022. Av rammen på 12,2 mill. kroner for 2022 antar vi at lite blir utbetalt

i 2022, da fristen for å rapportere vil være i 2023. Prognose for utbetaling i 2022 er satt til 12 mill. kroner.

Kommentar prognose 2023

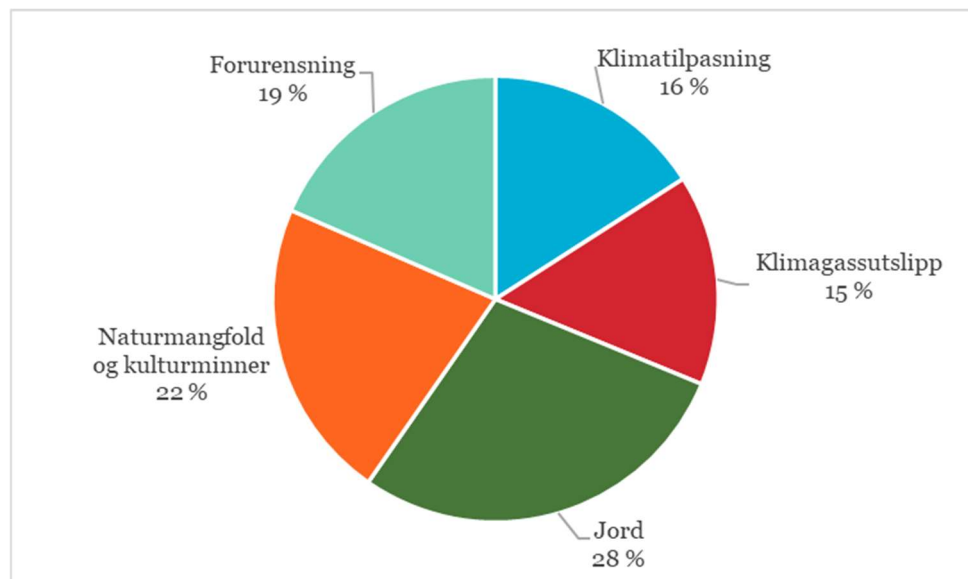
Prosjekter som har fått tildeling for 2022 (ramme 12,2 mill. kroner), har i hovedsak rapporteringsfrist i 2023 og hoveddelen av midlene vil bli utbetalt da. Noen prosjekter som har fått tildeling i 2022 har fått rapporteringsfrist i 2024 og 2025. Prognose for utbetaling i 2023 er satt til 9 mill. kroner, basert på anslag for sluttutbetaling til prosjekter med rapporteringsfrist i 2023, og delutbetaling til prosjekter med frist for å rapportere i 2024 og 2025.

3.22 Klima og miljøprogram

Tall i mill. kroner		Ansvar	Innvilg. Disponibel	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg. Disponibel	Prog.	Prog.
		31.12.20	-ramme 2021	innvilg. -ramme 01.01.21	2021	2021	31.12.21	-ramme 2022	utbetalt 2022	utbetalt 2023
KMP - tilskudd til fylkesvise tiltak	SF	10,621	9,000	9,147	9,674	1,155	4,875	14,265	7,000	7,000
KMP - øremerkede midler	Ldir	-	2,000	2,251	1,480		0,600	0,880	4,000	4,500
KMP - tilskudd til nasjonale prosjekter	Ldir	32,395	19,000	20,056	20,257	0,171	15,963	36,519	17,000	16,000
Sum		43,016	30,000	31,454	31,411	1,325	21,438	51,664	28,000	25,800

Klima- og miljøprogrammet skal bidra til rådgiving og ny kunnskap om klima- og miljøtiltak i jordbruket. Gjennom programmet ble det gitt tilskudd til prosjekter innenfor temaene klimatilpasning, klimagassutslipp, jord, forurensning, naturmangfold og kulturlandskap.

Programmet hadde i 2021 et budsjett på 29 mill. kroner inkludert overførte midler, hvorav 9 mill. kroner ble fordelt til fylkesvise prosjekter og de resterende til nasjonale prosjekter. Landbruksdirektoratet mottok 57 søknader om støtte, hvorav 19 prosjekter ble tildelt midler. Totalt ble det innvilget 5,7 mill. kroner til prosjekter under den nyetablerte kategorien jord.

Fordeling av tilskuddsrammer i nasjonalt KMP program for 2021.

Kommentar regnskap 2021

Fylkesvise tiltak

Oppslutningen om programmet er god, og Statsforvalteren innvilger årlige tilskudd i tråd med løpende disponibel ramme. Utfordringer med gjennomføring av prosjekter under pandemien, en tidligere ramme på 7 mill. kroner og et stort antall flerårige prosjekter bidrar til redusert utbetaling i 2021.

Øremerkede midler

I jordbruksoppgjøret 2020 (Prop. 118 S) ble det vedtatt en ekstra overføring av 2 mill. kroner til KMP for 2020 (omdisponering), som øremerkede midler til utredninger i regi av regnskapsgruppen for klimaavtalen for jordbruket, blant annet for å følge opp anbefalingene fra Teknisk beregningsutvalg for klimatiltak i jordbruket (TBU). Fra KMP 2022 ble det øremerket 2,5 mill. kroner til Regnskapsgruppen og 1,5 mill. kroner til utlysning av utredninger om biokull og vannmiljø. Samlet ble det innvilget 2,350 mill. kroner til prosjekter i regi av Regnskapsgruppen, og 1,480 mill. kroner til andre utredninger. Innvilget tilskudd i 2021 i tabellen viser til utredningene om biokull og vannmiljø. Det var kun 0,6 mill. kroner til GAP-analyse for å tallfeste måloppnåelse for klimaavtalen, samt utvikling av metodikk for å rapportere om del B av klimaavtalen, som ble innvilget og utbetalt samme år.

Nasjonale prosjekter

Nasjonale midler lyses ut samme år som de bevilges over jordbruksoppgjøret, for raskt å erverve, formidle og ta i bruk ny kunnskap. Innvilget ramme for 2021 ble lyst ut høsten 2020 og prosjekter etter denne utlysningen er innvilget over ramme for KMP 2020 og KMP 2021. Prosjekter som blir innvilget støtte har varighet fra 1-3 år, som gir varierende fordeling av kostnader mellom år. Regnskapet viser et noe økende ansvar og lavere utbetalinger enn prognosen for 2021. Dette skyldes forsinkelser i prosjektene på grunn av covid-19 pandemien.

Kommentar prognose 2022

Fylkesvise tiltak: Det er fremdeles en viss usikkerhet knyttet til effektene av covid-19 og behovet for forlengelse av prosjektenes arbeidsfrister. Årlig prognose er justert ned som følge av redusert ramme for 2022.

Øremerkede midler: Utredninger bestilt av regnskapsgruppen i 2021, samt utredninger om biokull og vannmiljø, vil ferdigstilles og sluttutbetales i 2022. Prognosen legger til grunn at gjenværende ramme for regnskapsgruppen vil bli innvilget i 2022 og at hovedandelen av disse midlene vil komme til utbetaling samme år.

Nasjonale prosjekter: Det er fremdeles en viss usikkerhet knyttet til effektene av korona og behovet for forlengelse av prosjektenes arbeidsfrister. Redusert ramme for ordinær utlysning av KMP 2022, som følge av øremerkede midler, tilsier en lavere utbetaling i 2022 enn tidligere prognosert.

Kommentar prognose 2023

Fylkesvise tiltak: Vi legger til grunn uendret samlet ramme, men det er usikkerhet knyttet til om det blir besluttet øremerking og evt. omfang av øremerkinger, og avtalepartenes fordeling av KMP.

Nasjonale prosjekter: Vi legger til grunn uendret samlet ramme, men det er usikkerhet knyttet til om det blir besluttet øremerking og evt. omfang av øremerkinger, og avtalepartenes fordeling av KMP. En betydelig andel 3-årige prosjekter i nasjonalt program, samt et økende ansvar tilsier noe økt utbetaling i 2023.

3.23 Klimasmart landbruk

Tall i mill. kroner		Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Prog. utbetalt	Prog. utbetalt
		31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021	2021	31.12.21	2022	2022	2022	2023
Klimasmart landbruk	Ldir.	5,248		5,685	9,600	4,642	2,445	7,761		0,728	6,000	2,488
Sum		5,248	-	5,685	9,600	4,642	2,445	7,761	-	0,728	6,000	2,488

I 2017 ble prosjektet «Klimasmart landbruk» satt i gang av næringen. Målsettingen er å tilby tilpasset klimarådgivning til alle norske gårdsbruk. Klimakalkulatoren, som Landbruksdirektoratet har gitt tilskudd til, er et verktøy for å beregne klimautslipp fra det enkelte gårdsbruk. Kalkulatoren omfatter stadig flere typer produksjoner som vil inngå som grunnlag for en helhetlig klimarådgivning for kutt av utslipp og binding av karbon på gårdsnivå.

Kommentar regnskap 2021

Prosjektet har ikke lenger bevilgning over statsbudsjettet, men har, grunnet tidligere underforbruk og refusjon av mva. fra Skatteetaten, fortsatt disponibel innvilgningsramme. Totalt ble kr 4 642 363 i utbetalt mva. refundert av Skatteetaten i 2021, og dermed krevd tilbakebetalt for ny innvilgning i samme prosjekt.

Kommentar prognose 2022

Landbruksdirektoratet forventer utbetaling av kr 3 807 128 i 2022 for aktiviteter i 2021. Totalt 4 681 068 kroner gjenstår for tildeling til innvilget ramme i prosjektet, forutsatt at forbruk 2021 som blir rapportert i februar 2022, blir lik tildeling i 2021. Pandemien og dataangrep hos samarbeidspartner er forventet å medføre at noen oppgaver planlagt i 2022 må forskyves til 2023.

Kommentar prognose 2023

Pandemien og dataangrep hos samarbeidspartner er forventet å medføre at noen oppgaver planlagt i 2022 må forskyves til 2023.

3.24 Biogass

Tall i mill. kroner		Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Prog. utbetalt	Prog. utbetalt
		31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021	2021	31.12.21	2022	2022	2022	2023
Biogass	Ldir.	-	9,000	9,017	7,958	-	7,958	-	12,000	13,059	11,000	12,000
Sum		-	9,000	9,017	7,958	-	7,958	-	12,000	13,059	11,000	12,000

Formålet med ordningen er å stimulere til at husdyrgjødsel benyttes til produksjon av biogass, enten på egen gård eller gjennom leveranse til biogassanlegg. Tilskudd skal gå til å dekke utgifter for å levere husdyrgjødsel til biogassproduksjon i sentraliserte anlegg og i gårdsbaserte biogassanlegg som er lokalisert i Norge. Ved søknadsomgangen 2021 søkte 41 foretak på tilskuddet.

Kommentar regnskap 2021

Det ble utbetalt samlet tilskudd på 7,958 mill. kroner i 2021, altså et underforbruk på 1,06 mill. kroner. Det antas at avviket skyldes forsinket etablering av nye biogassanlegg på grunn av koronasituasjonen.

Kommentar prognose 2022

Innovasjon Norge har i perioden 01.01.2019 - 13.01.2022 innvilget 7 søknader om biogassanlegg til anlegg med husdyrgjødsel som brenselstype. Det var i søknadsomgangen 2021 kun ett av de 7 innvilgede anleggene som var i drift og søkte om tilskudd. Vi antar derfor at det i de nærmeste årene vil bli en betydelig økning av søknader fra gårdsbaserte anlegg.

Kommentar prognose 2023

Det forventes en fortsatt økt søknadspågang når det gjelder antall søknader og beløp per søknad.

3.25 Støtte til verdensarvområdene og utvalgte kulturlandskap

Tall i mill. kroner	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Prog.	Prog.
		-ramme	innvilg. -ramme	2021	2021	2021		-ramme	-ramme	utbetalt	utbetalt
		31.12.20	2021	01.01.20	2021	2021	31.12.21	2022	2022	2020	2023
Verdensarv	Ldir	5,597	9,500	13,881	13,666	0,924	9,639	8,699	9,500	10,639	11,000
Utvalgte kulturlandskap, hjemmel 2	Ldir	61,516	38,000	39,856	42,195	4,466	30,034	69,211	38,50	40,626	38,500
Sum		67,113	47,500	53,736	55,861	5,390	39,674	77,910	48,000	51,266	49,500

Tilskudd til Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og tilskudd til tiltak i verdensarvområdene Vestnorsk fjordlandskap og Vegaøyen brukes til miljøtiltak i noen av våre mest verdifulle kulturlandskapsområder.

Landbruksdirektoratet koordinerer arbeidet med Utvalgte kulturlandskap i jordbruket i nært samarbeid med Miljødirektoratet og Riksantikvaren. Ordningen framheves ofte som et godt eksempel på tverrfaglig samarbeid. Den helhetlige tilnærmingen der flere myndigheter, forvaltningsnivåer og grunneiere samarbeider om å ivareta kulturmiljø, naturmangfold og landbruksdrift gir gode resultater. Satsingen gir effekter på både kort og lang sikt. Arealer som er ryddet og kulturminner som er satt i stand, er eksempler på umiddelbare resultater, mens økt artsmangfold vil kunne komme på sikt. I tillegg bidrar satsingen til videreutvikling av annen næringsvirksomhet.

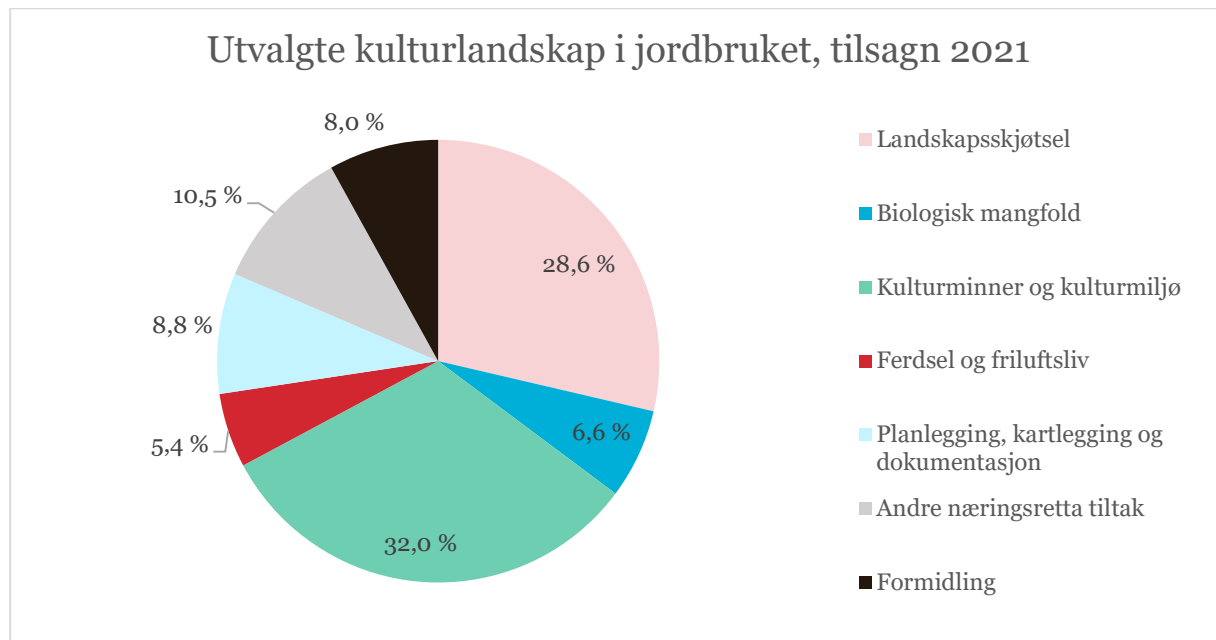
I 2021 ble det bevilget 38 mill. kroner til skjøtsel og investeringer i de utvalgte kulturlandskapene, hvorav 15,5 mill. kroner over jordbruksoppgjøret og 22,5 mill. kroner fra Klima- og miljødepartementet. I tillegg var det udisponerte midler.

Ved oppstart i 2009 var 20 områder med i ordningen. I 2021 var det 46 områder. Landbruksdirektoratet, Riksantikvaren og Miljødirektoratet leverte i 2020 Plan for videre arbeid med Utvalgte kulturlandskap i jordbruket 2020-2025. Planen ble fulgt opp i 2021 med innlemmelse av fem nye områder i løpet av 2022 og 2023. Med ytterligere fem nye områder vil det bli totalt 51 Utvalgte kulturlandskap i 2023.

Prognoser for 2022 fra fylkene indikerer at satsingen i de nye utvalgte områdene har blitt mer kjent, samt at ny forvaltningsmodell medfører ytterligere økt interesse for å søke tilskudd. Det forventes økt omfang av søknader, økt aktivitet og at statsforvalterne vil melde inn økt behov for

midler i årene fremover. Når antall områder skal økes, legges det til grunn at den årlige rammen til områdene er stabil og forutsigbar for brukerne.

Aktiviteten i de Utvalgte kulturlandskapene i 2021 blir oppsummert i egen årsrapport til KMD og LMD i mars 2022.

Tilsagn for 2021 fordelt på alle miljøtema

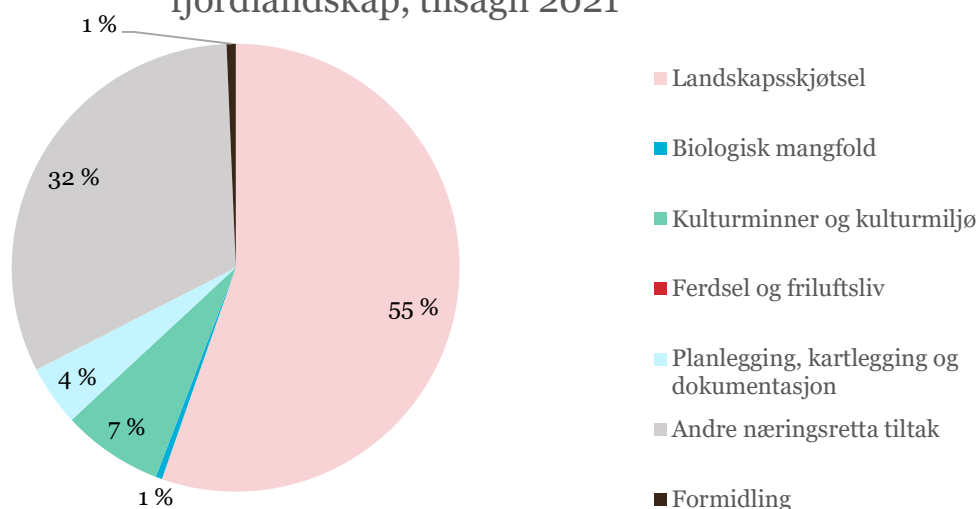
I 2021 ble det bevilget 7,5 mill. kroner over jordbruksavtalen til tiltak i verdensarvområdene Vestnorsk fjordlandskap og Vegaøyan. I tillegg ble det overført 2 mill. kroner fra to statsforvaltere til verdensarven (ref. pkt. 6.3. note 1). For Vestnorsk fjordlandskap og Vegaøyan har satsingen bidratt til fortsatt aktiv jordbruksdrift i områdene. Midlene bidrar til å legge til rette for å få dyr på beite og å få skjøttet landskap i områder der det er utfordrende å sikre landbruksdrift.

Prognoser for 2022 fra fylkene indikerer at satsingen i verdensarvområdene har blitt mer kjent, samt at ny forvaltningsmodell medfører ytterligere økt interesse for å søke tilskudd. Det forventes økt omfang av søknader, økt aktivitet og at statsforvalterne vil melde inn økt behov for midler i årene fremover.

Landbruksdirektoratet har, i samarbeid med Miljødirektoratet og Riksantikvaren, fått i oppdrag å vurdere innlemmelse av verdensarven Røros Bergstad og Circumferensen i ordningen om tilskudd til tiltak i verdensarvområdene. Denne utredningen blir levert 1. mars 2022.

Hvis antall verdensarvområder innenfor Landbrukets verdensarvordning skal økes, legges det til grunn at den årlige rammen til områdene likevel forblir stabil og forutsigbar for brukerne.

Verdensarvområdene vegaøyen og vestnorsk fjordlandskap, tilsagn 2021

Tilsagn for 2021 fordelt på alle miljøtema

3.26 Utviklingstiltak innen økologisk jordbruk

Tall i mill. kroner	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Prog.	Prog.	
		-ramme	innvilg.	-ramme	2021	2021		31.12.21	-ramme	innvilg.	utbetalt	utbetalt
		31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021	31.12.21	2022	-ramme	2022	2022	2023
Sentrale prosjekter, økologisk	Ldir	24,589	33,800	37,232	37,075	0,534	28,472	32,659	31,000	32,031	37,000	31,000
Utredninger og evalueringer	Ldir	0,051	-	-	-	-	-	0,051	-	-	-	0,300
Overvåkning av økologisk omsetning	Ldir	-	0,200	0,358	-	-	-	-	-	0,300	0,100	0,200
Økologisk landbruk- nasjonale prosjekter		24,640	34,000	37,895	37,075	0,534	28,472	32,709	31,000	32,331	37,100	31,500
Foregangsfylker	Ldir	0,399	-	0,077	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum		25,039	34,000	37,971	37,075	0,534	28,472	32,709	31,000	32,331	37,100	31,500

Landbruksdirektoratet forvalter midler til utvikling av økologisk landbruk, og følger omsetningen av økologiske landbruksvarer. I 2021 ble arbeidet med oppfølging av Nasjonal strategi for økologisk jordbruk (2018–2030) videreført. Målet er å stimulere til økologisk produksjon av varer som vi har forutsetning for å produsere i Norge, og som markedet etterspør.

For 2021 ble det avsatt 34 mill. kroner til utviklingstiltak innen økologisk landbruk. Landbruksdirektoratet ga tilskudd til totalt 24 utviklingsprosjekter i hele verdikjeden. En del av midlene ble tildelt til videreføring av særskilte satsinger innen veiledning og rekruttering av økologiske produsenter, og tiltak rettet mot produktutvikling og økologisk mat i storhusholdninger.

Et av prosjektene skal undersøke både hva som er årsakene til at flere økologiske melkeprodusenter ønsker å slutte med økologisk drift, og hva som skal til for at flere melkeprodusenter vil legge om til økologisk produksjon.

Prosjekter som behandler temaer og problemstillinger knyttet til regelverk innen økologisk landbruk ble prioritert som følge av ny EU-forordning. Forordningen blir også gjeldende i Norge når den blir tatt inn i EØS-avtalen. Regelendringene får innvirkning på blant annet regelverk for

fjørfe, proteinforsyningen i fôr og uteareal for økologisk svin. Regelverksutvalget, som gir råd til Mattilsynet om regelverksutvikling på økologiområdet, bidrar med utredninger om konsekvenser og muligheter ved nytt regelverk tilpasset økologisk landbruk i Norge. Nye prosjekter innen temaene produksjon av økologisk svinefôr som sikrer proteinforsyningen og veksthusproduksjon i jord kommer i tillegg. Landbruksdirektoratet prioriterte også støtte til flere prosjekter som med ulike informasjonstiltak skal bidra til å synliggjøre økologisk mat for forbrukerne, og til prosjekter som skal bidra til omsetning av økologisk mat i ulike salgskanaler.

Kommentar regnskap 2021

Det ble i 2021 utbetalt tilskudd for til sammen 28,472 mill. kroner. Restriksjoner som følge av covid-19 gjorde at flere prosjekter ikke hadde mulighet til å følge planlagt og godkjent progresjon, og fikk etter søknad forlenget arbeidsplikt, noe som igjen førte til underforbruk på posten. Det er ikke brukt midler på utredninger eller overvåking av omsetning av økologisk mat i 2021.

Kommentar prognose 2022

Inngående ansvar i 2022 var på om lag 32,7 mill. kroner, mot om lag 25 mill. kroner året før. Økt ansvar skyldes i hovedsak forsinkelser i flere prosjekter på grunn av koronarestriksjoner. Det forventes at utgående ansvar ved utgangen av 2022 vil nærme seg et mer normalt nivå, ved at både forsinkede prosjekter fra tidligere år og nye prosjekter kommer til delutbetaling eller sluttutbetaling. Prognosen for utbetalinger i 2022 er derfor satt til kr 37,1 mill. kroner.

Kommentar prognose 2023

Prognose for 2023 er satt til 31 mill. kroner, dvs. til et normalnivå.

3.27 Utsiktsrydding

Tall i mill. kr	Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg. -ramme	Disponibel innvilg. -ramme	Prog. utbetalt	Prog. utbetalt	
	31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021	2021	31.12.21	2022	2022	2022	2023	
Utsiktsrydding	SF	7,121	-	5,851	0,370	0,270	3,026	4,195	-	5,751	2,000	1,500
Sum		7,121	-	5,851	0,370	0,270	3,026	4,195	-	5,751	2,000	1,500

Kommentar regnskap 2021

Ordningen med tilskudd til utsiktsrydding i tilknytning til landbrukets kulturlandskap i Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal ble etablert i 2016. Formålet var å bidra til utsikt og fremme verdier knyttet til landbrukets kulturlandskap, samt å gi klimagevinster ved å bruke ryddingsvirke til bioenergiformål. I jordbruksoppgjøret 2019 ble partene enige om at det ikke skulle innvilges tilskudd til nye tiltak etter 1. januar 2020. Pga. feilføring og opprydding i prosjekt ble det bevilget 369 785 kroner i 2021, men ingen nye prosjekter fikk nye tilsagn i 2021. Tiltak som allerede har blitt innvilget tilskudd, skal være slutført senest innen utgangen av 2023. Per 31.12.21 var det 5, 75 mill. kroner som er ubrukt i fylkene og som er trukket inn til sentral ramme i påvente av avslutning av ordningen. En forventer at en del av prosjektene som har fått midler ikke blir gjennomført og at det blir ytterligere inndragning av midler.

Kommentar Prognose 2022

Utbetaling av prosjekter med utgått arbeidsfrist eller arbeidsfrist t.o.m. oktober 2022 er på 2,4 mill. kroner. Det antas at en del prosjekter ikke blir noe av så prognosen reduseres med 15% til 2,0 mill. kroner.

Kommentar Prognose 2023

Ordningen avvikles 01.01.23. Utbetaling av prosjekter med frist i slutten av 2022 er på 1,75 mill. kroner. Det antas at en del prosjekter ikke blir noe av så prognosen reduseres derfor med 15 % til 1,5 mill. Kroner.

3.28 Investeringsstøtte i landbruket

Tall i mill. kroner	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Innvilget	Inndratt	Utbetalt	Ansvar	Innvilg.	Disponibel	Prog.	Prog.
		-ramme	innvilg.	innvilget	2021	2021		2021	31.12.21		
	31.12.20	2021	01.01.21	2021	2021	2021	31.12.21	2022	2022	2022	2023
Investeringsstøtte i landbruket IN	16,817	-	0,348	-	-	6,620	10,197	-	0,348	5,648	4,897
Sum	16,817	-	0,348	-	-	6,620	10,197	-	0,348	5,648	4,897

I 2018 mottok LUF 75 mill. kroner til investeringsstøtte i landbruket fra LMD. Det er Innovasjon Norge som forvalter ordningen og rapporterer direkte til LMD på bruk av disse midlene.

4 Styring og kontroll

Forvaltningen utføres i overensstemmelse med kravene til måloppnåelse, effektiv ressursbruk og overholdelse av gjeldende regelverk. Landbruksdirektoratet jobber sammen med øvrige bidragsytere med å forbedre rutinene og finne bedre og mer effektive løsninger i forvaltningens delprosesser.

4.1 Måloppnåelse

LUF skal gjennom bruk av økonomiske virkemidler bidra til tiltak som tar sikte på å styrke og bygge ut næringsgrunnlaget på landbrukseiendommer. Landbruksdirektoratet anser at fondets virksomhet i 2021 har bidratt til dette, slik det er dokumentert i denne rapporten.

4.2 Overholdelse av lover og regler og effektiv ressursbruk

Fondet følger reglement for og bestemmelser om økonomistyring i staten. Landbruksdirektoratet vurderer at ressursbruken knyttet til LUF og fondets virksomhet i 2021 i hovedsak har vært effektiv. Ingen vesentlige styringssvikt, feil eller mangler er avdekket i årets løp.

4.3 Internkontroll

Landbruksdirektoratet vurderer at eksisterende rutiner og retningslinjer samt årets gjennomførte kontrolltiltak til sammen sikrer en tilfredsstillende forvaltning av midlene i LUF. Direktoratet vil evaluere om den manuelle rutinen for rapportering fra fylkeskommunene er tilstrekkelig, i påvente av at det etableres systemstøtte til oppfølging av tilskuddsmidler som blir utbetalt til fylkeskommunene.

5 Framtidsutsikter

Midler til LUF over jordbruksavtalen framforhandles hvert år i jordbruksoppgjøret. Omfanget av midlene og fremtidsutsiktene blir derfor årlig diskutert av avtalepartene.

5.1 Prognoser for fondet i perioden 2021 – 2022

Tall i mill kroner

	Regnskap 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prop 1S 2022
Bevilgning, kap. 1150.50	1 299,053	1 578,553	1 578,553	1 378,600
Renteinntekter	0,200	0,300	0,300	
Andre inntekter	62,796	26,500	26,500	
Bevilgning, kap. 1149.71	63,572	61,174	61,174	69,300
SUM INNTEKTER	1 425,622	1 666,527	1 666,527	1 447,900
Utbetaling av tilskudd fra LUF fondet	1 566,993	1 693,414	1 783,673	1 773,600
Endring i tilskuddsramme				-17,000
Utbetaling av tilskudd finansiert av kap. 1149.71	63,572	61,174	61,174	
SUM UTBETALINGER	1 630,565	1 754,588	1 844,847	1 756,600
RESULTAT	-204,943	-88,061	-178,320	-308,800

Bevilgning kap.1150.50 og bevilgning kap. 1149.71 er tatt fra Landbruksdirektoratets tildelingsbrev for 2022 datert 15.02.2022.

Ved beregning av prognose for bevilgning for 2023 er det tatt utgangspunkt i den foreslåtte bevilgningen i Prop 1. S 2021-2022.

Utbetaling av tilskudd finansiert over kap. 1149.71 gjelder skogbruk - skogsbilveier. Under inntekter er tilsvarende beløp ført for bevilgning over kap. 1149.71, slik at det ikke påvirker resultatet eller prognosen for resultatet for fondet.

5.2 Prognoser for likviditet for fondet i perioden 2021 – 2022

Likviditeten i fondet ble i 2021 redusert med 180,401 mill. kr. Prognosen viser at likviditeten og fondskapitalen (pkt. 2.6) de neste to årene vil bli ytterligere redusert, fordi tilskuddsrammen øker mer enn bevilgningen til fondet. For å unngå at fondskapitalen blir for lav i årene fremover, anbefaler direktoratet derfor at fondskapitalen styrkes gjennom tilførsel av engangsmidler, slik at den samsvarer med ansvaret og utbetalinger i fondet.

Tall i mill. kroner

	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
Tilført årsbevilgning, renteinntekter og andre inntekter	1 263,374	1 335,158	1 425,622	1 666,527	1 666,527
Netto tilførsel av kapital ifm investeringslån (avdrag - nye lån)	44,175	35,549	24,542	13,413	5,502
Disponibel likviditet	1 307,549	1 370,707	1 450,164	1 679,940	1 672,029
Utbetalinger	1 647,770	1 912,639	1 630,565	1 754,588	1 844,847
Endring i likviditet	(340,221)	(541,932)	(180,401)	(74,648)	(172,818)

Det er ingen utestående fordringer eller langsiktig gjeld i regnskapet, eller framtidige prognoser på det.

5.3 Prognose for fondet 2022 og 2023

Tall i mill. kroner		Prognose	Prognose
		2022	2023
Bedriftsretta midlar til investering og utvikling	IN	644,700	750,600
Nasjonale tilretteleggingsmidlar	Ldir	7,379	4,572
Inn på tunet-løftet del 2	Ldir	6,792	1,716
Regionale tilretteleggingsmidlar	FK	43,000	43,000
Områderetta innsats	LMD		
<i>Arktisk landbruk</i>	LMD	5,800	5,100
<i>Fjellandbruket</i>	LMD	3,682	3,500
Rekruttering og kompetanse i landbruket			
<i>Nasjonalt rekrutteringsprosjekt</i>	LMD	-	-
<i>Regionale kompetansenettverk for lokalmat</i>	FK	12,700	12,700
<i>Regionale tilskott til rekruttering og kompetanseheving</i>	FK	12,000	12,000
<i>Nasjonal modell for vaksenagronom</i>	FK	17,000	16,700
<i>Mentorordning</i>	LMD/ NRL	3,000	3,000
Forsking og utvikling	Ldir	81,556	61,220
PRESIS- Presisjonsjordbruk i praksis	LMD	4,680	4,000
Stiftinga Norsk Mat	Matmerk	57,000	57,000
Utviklingsprogrammet	IN	76,600	74,500
Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket	IN	95,700	106,000
Skogbruk	Ldir	221,400	216,800
Oppfølging av handlingsplan mot villsvin	LMD	2,000	2,000
Midlar til konfliktforeb. tiltak jordbruk/reindrift	Ldir	1,700	5,000
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	Ldir	132,000	147,000
Drenering	Ldir	65,000	60,000
Tilskott til tiltak i beiteområde	SF	26,000	26,000
Handlingsplan for plantevernmidlar	Ldir	12,000	9,000
Klima- og miljøprogram	Ldir	27,500	25,800
Klimasmart landbruk	Ldir	6,000	2,488
Biogass	Ldir	11,000	12,000
Støtte verdsarvområda og utvalde kulturlandskap	Ldir	49,500	49,500
Utviklingstiltak innen økologisk jordbruk	Ldir/SF	37,100	31,500
Administrasjonskostnader	Ldir	4,080	4,080
Utsiktsrydding	Ldir	2,000	1,500
Investeringsstøtte i landbruket	IN	5,648	4,897
KIL	Ldir	0,897	0,500
Sum		1 675,414	1 753,673
Tapsavsetning risikolån	IN	-	-
Fylkesvise BU - midler, rentestøtte	IN	18,000	30,000
Sum, inkl rentestøtte og risikolån		1 693,414	1 783,673

Prognosen for 2022 og 2023 gjelder utbetalinger av tilskudd i tab 5.1 som belastes LUF-fondet. Forventede utbetalinger som er finansiert over kap. 1149.71 for skogsbilveier er ikke tatt inn i denne tabellen.

6 Årsregnskap

6.1 Ledelseskommmentar til årsregnskapet

Formål

Midler fra Landbrukets utviklingsfond skal brukes til tiltak som tar sikte på å styrke og bygge ut næringsgrunnlaget på landbrukseiendommer. Rammer og forutsetninger blir fastsatt av Stortinget hvert år etter jordbruksoppjøret. Utgiftene til administrasjon blir dekket av fondsmidlene etter nærmere retningslinjer og rammer fastsatt av Landbruks- og matdepartementet. Tilskudd og lån som blir betalt tilbake går inn i fondet. Fondets kapital er plassert på rentebærende konto innenfor statens konsernkontoordning i Norges Bank samt gjennom Innovasjon Norge (IN) sin utlånsvirksomhet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Landbruks- og matdepartementet i instruks om økonomistyring. Vi bekrefter at bevilgningsrapporteringen og fondsregnskapet gir et dekkende bilde av fondets virksomhet.

Vurdering av vesentlige forhold

Fondsregnskapet for 2021 viser et resultat på -205 mill. kroner og fondskapitalen reduseres med tilsvarende beløp. Fondets fondskapital pr 31. desember 2021 er 543 mill. kroner, og fondets ansvar er 2 163 mill. kroner. I tillegg kommer ansvar for rentestøtteordningen som per 31.12.21 er beregnet til 81 mill. kroner.

Fondets ansvar har økt med 219 mill. kroner i 2021. Dette er en økning på 11 prosent. De ordningene som har økt mest i ansvar er ordninger som forvaltes av Innovasjon Norge.

Landbrukets utviklingsfond revideres av Riksrevisjonen. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per dags dato. Revisjonsberetningen vil sammen med årsrapporten bli publisert på Landbruksdirektoratets nettsider.

Oslo, 15. mars 2022

Jørn Rolfsen

administrerende direktør

Landbruksdirektoratet

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskapet for Landbrukets Utviklingsfond er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten («bestemmelsene»), fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 31. august 2021. Årsregnskapet er avlagt i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1 og 3.4.6, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og tilleggskrav fastsatt av Landbruks- og matdepartementet.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter endringen i bankbeholdningen i løpet av året, samt innestående beløp i banken pr 31.12. Oppstillingen av resultatregnskapet viser overføringer til fondet, overføringer fra fondet og periodens resultat. Oppstillingen av balansen viser fondets eiendeler samt kapital og gjeld.

Fondets inntekter er bundet til nærmere fastsatte formål med varighet utover ett budsjettår. Ansvar fremgår i kapittel 3.2. Landbruksdirektoratet er gitt fullmakter til å overføre bevilgning, samt å utbetale fra fondet.

Innovasjon Norge forvalter flere ordninger som inngår i Landbrukets Utviklingsfond. Landbruksdirektoratet skal i henhold til tildelingsbrevet fra LMD overføre midler terminvis 4-6 ganger per år. Innovasjon Norge sender avstemmingsrapport til Landbruksdirektoratet over utbetalinger som er gjort på Innovasjon Norge sine tilskuddordninger i Landbrukets Utviklingsfond. Innovasjon Norge avlegger i tillegg egen årsrapport til Landbruks - og matdepartementet.

Oppstilling av fondsregnskapet er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene i punkt 3.4.2, de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- 1) Regnskapet følger kalenderåret
- 2) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- 3) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- 4) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.

6.2 Oppstilling av bevilgningsrapportering

Beholdninger rapportert i likvidrapport

	2021	2020
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	658 600 979	1 193 634 486
Endringer i perioden	-209 092 526	-535 033 507
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	449 508 453	658 600 979

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	2021	2020	Endring
811104	Beholdninger på konto i Norges Bank	449 508 453	658 600 979	-209 092 526

Note A

Utgifts- kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Årets tildeling (i kr)
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.	50	Tilskudd til Landbrukets utviklingsfond	1 299 053 000

6.3 Fondsregnskap med noter

Oppstilling av resultat for Landbrukets utviklingsfond	Note	2021	2020	Endring
<i>Overføring til fondet</i>				
Overføringer fra andre statlige regnskaper	1	104 068 576	53 280 838	50 787 738
Overføring fra departementer	2	1 321 553 000	1 281 877 000	39 676 000
Sum overføringer til fondet		<u>1 425 621 576</u>	<u>1 335 157 838</u>	<u>90 463 738</u>
<i>Overføringer fra fondet</i>				
Overføring til forvaltningsorganer med særskilte fullmakter		-	-	-
Overføringer til andre statlige regnskaper	3	764 410 841	929 866 222	-165 455 381
Overføring til kommuner		-	-	-
Overføring til fylkeskommuner	4	90 310 000	196 998 538	-106 688 538
Overføringer til ikke-finansielle foretak	5	94 519 003	104 176 431	-9 657 427
Overføringer til husholdninger	5	262 391 717	269 895 431	-7 503 714
Overføringer til idelle organisasjoner	5	93 421 512	90 810 138	2 611 374
Overføringer til statsforetak	6	325 511 776	320 892 204	4 619 573
Sum overføringer fra fondet		<u>1 630 564 849</u>	<u>1 912 638 963</u>	<u>-282 074 114</u>
Periodens resultat		-204 943 273	-577 481 125	372 537 852
Disponering				
Overføring av periodens resultat til opptjent fondkapital		<u>204 943 273</u>	<u>577 481 125</u>	<u>-372 537 852</u>
Oppstilling av balanse for Landbrukets utviklingsfond				
<i>Eiendeler</i>				
Utlån investeringslån IN	7	23 112 406	47 654 501	-24 542 095
Akto LUF - IN	8	112 030 402	85 977 513	26 052 890
Oppgjørskonto i Norges Bank		449 508 453	658 600 979	-209 092 526
Sum eiendeler		<u>584 651 262</u>	<u>792 232 993</u>	<u>-207 581 732</u>
<i>Fondskapital og gjeld</i>				
Annen kortsiktig gjeld	9	90 499	88 489	2 010
Tapsavsetning BU risikolån	10	41 647 650	44 288 119	-2 640 468
Opptjent fondskapital	11	542 913 112	747 856 386	-204 943 273
Sum fondskapital og gjeld		<u>584 651 262</u>	<u>792 232 993</u>	<u>-207 581 732</u>

Note 1)**Overføringer fra andre statlige regnskaper**

Renteinntekter	199 130
Skogsbilveier, bevilget over kapittel 1149.71	63 572 280
Ekstraordinært plantetilskudd over kapittel 1149.73	36 797 166
Fra to Fylkesmenn til ordningen Verdensarven	2 000 000
Fra Reindriftens utviklingsfond til ordningen konfliktforebyggende	1 500 000
Sum	104 068 576

Renteinntekter består av renter på Landbrukets utviklingsfond sin konto i Norges Bank samt Innovasjon Norge sin konto i Norges Bank.

Note 2)**Overføringer fra departementer**

I tillegg til årsbevilgningen er det overført 22,5 mill. kroner til samfinansiering av Utvalgte kulturlandskap fra Miljødirektoratet.

Årsbevilgning	1 299 053 000
Overføring fra Miljødirektoratet	22 500 000
Sum	1 321 553 000

Note 3)**Overføringer til andre statlige regnskap**

Hovedsakelig tilskuddsutbetalinger på ordninger som forvaltes av Innovasjon Norge. Det er og overført noe til Landbruksdirektoratet for administrasjon av fondet. Samt en overføring på 2 mill. kroner til Miljødirektoratet for tiltak mot villsvin.

Note 4)**Overføringer til fylkeskommuner**

Rekruttering og kompetansemidler.

Note 5)**Overføringer til ikke-finansielle foretak, husholdninger og ideelle organisasjoner**

De fleste tilskuddsutbetalinger på ordninger som forvaltes av Landbruksdirektoratet.

Note 6)**Overføringer til statsforetak**

Gjelder hovedsakelig forskningsmidler som er overført til Norges forskningsråd, skogkultur og skogsbilveier som er overført statsforvalteren, tilskudd til skjøtsel og klima- og miljøprogrammet som er overført til NIBIO.

Note 7)

Utlån investeringslån Innovasjon Norge (IN)

	2021	2020
Inngående saldo investeringslån IN	47 654 501	83 203 768
Endring i perioden	-24 542 095	-35 549 267
Utgående saldo investeringslån IN	23 112 406	47 654 501

Tall i mill. kroner

Investeringslån	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Prognose 2022	Prognose 2023
Nye lån	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Avdrag	-43,013	-33,890	-24,430	-13,213	-5,302
Ekstraordinære avdrag	-1,162	-1,153	-0,073	-3,500	-3,500
Gebyrer	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Tap på utlån	0,000	-0,506	-0,039	-1,250	-1,250
Endring	-44,175	-35,549	-24,542	-17,963	-10,052
IB 01.01.	127,379	83,204	49,922	25,380	7,417
UB 31.12.	83,204	47,655	25,380	7,417	-2,635
Endring	-44,175	-35,549	-24,542	-17,963	-10,052

Tidligere hadde Innovasjon Norge en ordning der det ble gitt investeringslån til landbruket basert på LUF midler. Ordningen er avviklet, men det gjøres fremdeles innbetalinger fra gitte investeringslån.

Note 8)

A-konto LUF – Innovasjon Norge (IN)

Landbruksdirektoratet skal i henhold til tildelingsbrevet fra LMD overføre midler terminvis 4-6 ganger per år. Innovasjon Norge anmoder om utbetaling ved behov for midler. Midlene som utbetales til IN benyttes til tilskuddsutbetalinger. Innovasjon Norge sender månedlig en avstemmingsrapport til Landbruksdirektoratet der alle tilskuddsutbetalinger på ordninger som forvaltes av Innovasjon Norge framkommer. Basert på avstemmingsrapporten kostnadsføres utbetalingene i LUF sitt regnskap og akonto LUF – IN reduseres tilsvarende. Saldo på akonto LUF – IN tilsvarer inntestående på Innovasjon Norges bankkonto i Norges bank.

	2021	2020
Inngående saldo akonto LUF - IN	85 977 513	89 483 051
Endring i perioden	26 052 890	-3 505 538
Utgående saldo akonto LUF - IN	112 030 402	85 977 513

Note 9)

Annen kortsiktig gjeld

Utbetalinger som er satt på vent på grunn av manglende opplysninger for utbetaling.

Note 10)

Tapsavsetning BU risikolån

Før 2019 hadde Innovasjon Norge et Tapsfond BU risikolån landbruk (Tapsfondet), men det ble i 2018 avviklet som eget fond. Ved avvikling av fondet ble avsetningen til tapsrisiko bokført i balansen i LUF-regnskapet. Tapsavsetningen økes ved utbetaling av nye risikolån (fra Innovasjon Norge), og reduseres ved innbetaling på allerede eksisterende risikolån.

Note 11)**Opptjent fondskapital**

	2021	2020
Fondskapital 1.1	747 856 386	1 325 337 511
Fondskapital 31.12	542 913 112	747 856 386
Endring i fondskapital	-204 943 274	-577 481 125

	2021	2020
Ansvar 1.1	2 024 892 858	2 171 954 795
Ansvar 31.12	2 244 118 990	2 024 892 858
Endring i ansvar	219 226 132	-147 061 937

Andel ansvar av fondskapital 413 % 271 %

Optimalt sett bør ikke andel ansvar av fondskapital overstige 100%. Bevilgningen har over flere år vært lavere enn tilskuddsrammen. Det har ført til økt ansvar og redusert fondskapital.

LANDBRUKSDIREKTORATET OSLO

POSTADRESSE:

Postboks 1450 Vika, 0116 Oslo

BESØKSADRESSE:

Stortingsgt. 28, 0161 Oslo

TELEFON: 78 60 60 00

E-POST: postmottak@landbruksdirektoratet.no

LANDBRUKSDIREKTORATET ALTA

BESØKSADRESSE:

Løkkeveien 111, 9510 Alta

LANDBRUKSDIREKTORATET STEINKJER

BESØKSADRESSE:

Skolegata 22, C-bygget, 7713 Steinkjer

www.landbruksdirektoratet.no
